Эхэ hайхан нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-hээ гарана

Бүгэдэ арадай газетэ

1992 МАРТ 28
Харагшан туулай hарын 25
СУББОТО
гарагай 7
№ 61 (17420)
сэн 6 мүн

БУРЯАДАЙ ССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ НАЙМАДАХИ СЕССИ

...дохи үдэрэй үглөө... В. В. САРЖАН ...Арадай депутадууд ...hинэн «Арадай ...ай мүнөөнэй бай...дал зүбшэн хэл...гүүлэ.

...тадууд Е. Ж. ЩЕ... П. ОЛЕННИКОВ, ...БАЛЕНКО, Улаан...бүргуулинин багша ...НА, республикын ...тр М. Г. НАМСА... ...кын Верховно Со... ...ордэн hуралсалай ...ын, соёлой, спор... ...ахуудалнуудай та... ...түүрүүлэгшэ С. В. КАЛМЫКОВ, арадай депутадууд А. Л. ГУСЕВ, В. А. ВТОРУШИН, В. В. УСТИНОВ, Буряадай ССР-эй профсоюзуудай соведэй түрүүлэгшэ Н. А. РОЗАНОВ, арадай депутадууд Н. П. БЫКОВ, К. П. АЛЬЦМАН, В. С. БОРИСОВ, О. Б. ХОМУТОВ, республикын арадай эрдэм hуралсалай министрэй нэгэдэхи орлогшо П. П. ЕФИМОВ, В. Е. ТУГУТОВ, К. И. ИВАНОВ, республикын Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо В. К. АГАЛОВ, республикын Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ В. Б. САГАНОВ гэгшэд тус асуудалаар үгэ хэлээ.

Удаань багшанарай табиhан эрилтэнүүдээр тусхай тогтоол баталагдан абтаа.

Арадай депутадууд Е. А. АВДЕЕВ, В. В. УСТИНОВ гэгшэдэй урда үдэрынь «Республикын нэрые хубилгаха тухай» табиhан асуудал дахин гаража, тэрэ сессиин зүбшэхэ зүйлдэ оруулагдаба. «Буряадай ССР-эй шэнэ Конституцийн (Үндэhэн Хуулийн) гол хараа бодол тухай» элидхэл хэхэдээ, Г. К. ЯЗЫКОВ «Буряадай республика» (Республика Бурятия) гэhэн нэрэ үгэхые дурадхаhан байгаа. Энээнийе депутат Е. А. АВДЕЕВ дэмжэжэ, үгэ хэлээ. Энэл hанамжые депутадууд Б. Ц. БУДАЕВ, Н. П. Быков, Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ В. Б. САГАНОВ дэмжэhэн байна.

Тус асуудал дуугаа үгэлгэдэ табигдажа, бултанай дуугаар дэмжэгдээ. Нэгэл депутат hаналаа бариhан байха юм. Иигэжэ республикын нэрые хубилгаха Хуулийн проект баталагдаба.

Үдэhөө хойшо, «Буряадай ССР-эй нэгэдэхи кварталай болон 1992 оной бюджедэй бүрндэл тухай» асуудал арадай депутадууд зүбшэбэ.

Республикын финансын министр М. Г. НАМСАРАЕВ элидхэл хээ.

Сесси хүдэлмэрнеэ дүүргэбэ.

...ДЕРАТИВНА ХЭЛСЭЭН hАЙШААГДАБА

...СР-эй Верховно...адахи сессиеөогүүр за...гаанай бай...ри хэрэлсы ...hалгаалжа ...hуудай 200 ...анар суглаа...ндаа ерэжэ ...дые үгтэ...тэ hуулиг ...35 минут...ительство «Россий...» шалгаа...болохо...богоолго...хулам ургаа...талбэрилгы...хэ гэхэ м...багшанар ...республикын ...й Түрүүлэг...ов сессиг...гаалжа бай...координаци...түрүүлэгшэ...ин үгэ үгэбэ. ...дэ ургалжа...болоhоной ...тэрэ нэрлээ. ...циальна та...амгаалагда...аанда hура...онhоо дуу...арин прави...ын гэшүүдэй ...дэнэй гээ...hаанаа, дээ...hаанhаа ин...ан всэргүүсэхэ...н гэбэ. hүүг...алаагаа зогс...инан 9 зүй...

...ын багшанагай ...дэй табиг...ын түрүүлэгшэ...ко. багшана...ын процентээр ...р, газараар ...ангалтынүүд...ын гэжэ Ми...дэй Түрүүл...хи орлогшо...арюу үгэхэ...ес ойтолсо...hон аад, 10 ...ойно тэрэ...та дахин эхи...лингыемнай ...немэгты гэ...ыр табиhан ...ын, хангажа ...үйдан гэжэ ...гэбэ. Мүнөө ...ырын дунда ...ыс 1100-hаа ...үгэтэн нэмэ...анда 10 милл...немэлэ мүн...ана. Харин ...мэхэ болоо...ын 75, жэлэй ...шуулга хэлэн ажаглалтануу...даа элирхэйлээ.

Мүн диилэхи олон ород депутадуудhаа бүридэдэг манайые Верховно Совет энэ олон депутадууд hанамжаяа хэлэ...Тиимэhээ энэ сесси дээрэ зүбшэг...удалнуудаар хэдэн депутадай hанам...орреспондент Г. ДАШЕЕВА бэшэжэ...

...ЙАРТАА ...ЭЛТЭ ...ЬДИ» ...ИАНОВ: ...Улаан-Удын ...дэлэй гене...ай орлогшоор ...дэлнай ган...ын бэшэ, ха...эмхинүүдэй ...тэрэ тоодо ...ицийн хүдэл...үмүүжүүлэг...ьна талаар ...эгэдэлэй за...итой. Восточ...hэдыгөө ху...итедэй суг...ай шиндхэ...

...ноор заводой...дэг бухы хүн...вдэ бухы зон, ...ланар эдлэнэ. ...а үхибүүгээ ...ын 100 тү... Харин ондоо ...ата, hүүрилhаа ...дэй хүдэлдэг ...р 1032-ые тү...

...ЭЛ ТУХАЙ ...О. Б. ХОМУТОВ:

— Федеративна хэлсээгээр хараа бодолни Президиумэй дурадхаhанhаа ондоо юм. Национально-гүрэнэй байгууламжа абаhаар ашатай шэнги байбашье, үнэн дээрээ үндэhөөрөө буруу гээд баталhуу. Энэ алдуу Ленинhээ эхитэй. Өөhэдынгөө зам тодорхойлхо үндэhэ яhатанай эрхэ бэшэ, харин арадай эрхэ гээhаа, зүб байгаа. Юуб гэбэл, энэ ойлгосомнай тодорхой этническэ бүлэгтэ бэшэ, харин ямар нэгэн республикада ажаhуугшадта бултандань хабаатай байха бэлэй.

Национально-гүрэнэй гэhэн ойлгосомнай үндэhэ яhанай шэнжээр гүрэниие байгуулга болоно. Теэд область, хизаарнууд, жэшээлбэл, Эрхүүгэй область бидэнэрhээ юугээрээ дорой, дутууб? Юундэ бидэнэрhээ бага эрхэтэй байха болоо юм? Минии бата hанамжаар, национально-соёлой автономи эндээ байгуулха байгаабди. Арад бүхэндэ соёлоо, хэлээ хүгжөөхэ арга олгогдохо hэн.

Харин ямар нэгэн үндэhэ яhатан гүрэнэй байгуулалжа түшэглэхэдөө, үлүү гарама «бибди», булюубди гэхээ hанадаг. фашизм бүридэдэг бшуу. Үнэндөө иимэ байгууламжа түбhөө хүтэлбэритэй, хуушан системэдэ тон тааруу. Югослави энэл гуримаар дабшаад, hүүлэй hүүлдэ алдуунь одоол элирээ ха юм.

Гэбэшье мүнөө зүбшэгдэжэ байhан Хэлсээндэ, мүн энээнэй урда тээхи баталагдаагүй Хэлсээндэ хандасын ондо ондоо байhаниинь ехэшье айдаhатай бэшэ. Ород, буряад гэhэн зүришэлдөөтэ хоёр можо парламентда бин болоо гэhэн баталамжатай зүбшэхэгүй байнаб. Юрэл, ямар нэгэн асуудал ондо ондоогоор ойлгоо хабди. Бухы юумэнэй hандаржа байhан энэ сагта гансал үндэhэ яhатанай бэшэ, ямарханшье шэнжээр hүйд татагдажа магад. Жэшээлбэл, баян, угытэй, шадалтай, шадалгүй гээд...

Политическэ талаар горитой зүришэлдөон боложо бирахагүй ха. Нютагай жэшээ дээрэ харабал, Буряад-Монголой Арадай парти, Верхнеудинскын хасагуудай станица гэхэ мэтэ бүридэлнүүд ёhотой политическэ хүсэн бэшэ. Гэбэшье олоной ухаан бодолдо хорото «ошо» хаяжа магад. Алишье талыень би дэмдүүлхэдэнь, ойлгомоор даа.

ФЕДЕРАТИВНА ХЭЛСЭЭН ТУХАЙ

О. Б. ХОМУТОВ:

— Федеративна хэлсээгээр хараа бодолни Президиумэй дурадхаhанhаа ондоо юм. Национально-гүрэнэй байгууламжа абаhаар ашатай шэнги байбашье, үнэн дээрээ үндэhөөрөө буруу гээд баталhуу. Энэ алдуу Ленинhээ эхитэй. Өөhэдынгөө зам тодорхойлхо үндэhэ яhатанай эрхэ бэшэ, харин арадай эрхэ гээhаа, зүб байгаа. Юуб гэбэл, энэ ойлгосомнай тодорхой этническэ бүлэгтэ бэшэ, харин ямар нэгэн республикада ажаhуугшадта бултандань хабаатай байха бэлэй.

Национально-гүрэнэй гэhэн ойлгосомнай үндэhэ яhанай шэнжээр гүрэниие байгуулга болоно. Теэд область, хизаарнууд, жэшээлбэл, Эрхүүгэй область бидэнэрhээ юугээрээ дорой, дутууб? Юундэ бидэнэрhээ бага эрхэтэй байха болоо юм? Минии бата hанамжаар, национально-соёлой автономи эндээ байгуулха байгаабди. Арад бүхэндэ соёлоо, хэлээ хүгжөөхэ арга олгогдохо hэн.

Харин ямар нэгэн үндэhэ яhатан гүрэнэй байгуулалжа түшэглэхэдөө, үлүү гарама «бибди», булюубди гэхээ hанадаг. фашизм бүридэдэг бшуу. Үнэндөө иимэ байгууламжа түбhөө хүтэлбэритэй, хуушан системэдэ тон тааруу. Югослави энэл гуримаар дабшаад, hүүлэй hүүлдэ алдуунь одоол элирээ ха юм.

Гэбэшье мүнөө зүбшэгдэжэ байhан Хэлсээндэ, мүн энээнэй урда тээхи баталагдаагүй Хэлсээндэ хандасын ондо ондоо байhаниинь ехэшье айдаhатай бэшэ. Ород, буряад гэhэн зүришэлдөөтэ хоёр можо парламентда бин болоо гэhэн баталамжатай зүбшэхэгүй байнаб. Юрэл, ямар нэгэн асуудал ондо ондоогоор ойлгоо хабди. Бухы юумэнэй hандаржа байhан энэ сагта гансал үндэhэ яhатанай бэшэ, ямарханшье шэнжээр hүйд татагдажа магад. Жэшээлбэл, баян, угытэй, шадалтай, шадалгүй гээд...

Политическэ талаар горитой зүришэлдөон боложо бирахагүй ха. Нютагай жэшээ дээрэ харабал, Буряад-Монголой Арадай парти, Верхнеудинскын хасагуудай станица гэхэ мэтэ бүридэлнүүд ёhотой политическэ хүсэн бэшэ. Гэбэшье олоной ухаан бодолдо хорото «ошо» хаяжа магад. Алишье талыень би дэмжэгүйб. Юуб гэбэл, намда үндэhэ яhатан бэшэ, харин арад гэhэн ойлгосо дутэ, шухаг.

ЭКОНОМИЧЕСКА ХЭЛСЭЭН БЭЛЭН ГҮ?

И. Т. Павлов:

— Хэрбэеэ республика болон Федерациин хоорондо хэлсээтэ харилсаануудай тогтоогдожо, Федеративна хэлсээндэ гар табигдаа hаань, Экономическа харилсаануудтухай Хэлсээндэ гар табиха тухай асуудал гараха байна.

Шухаг иимэ документын абтаагүй hаа, Россин Федерациин ба Буряадай ССР-эй хоорондохи экономическа засаг тогтомжо, тулгууряа алдажа магад.

Энэ Хэлсээн ямар туhатайб? Газар, уhан байгаалийн нөөсэ, национальна баялиг эдлэхэ талаар экономическа бэеэ даанги байдал, эрхэ бидэнэртэ үгтэнхэй гэжэ тодорхойлогдохо юм.

Мүнөө үедэ Хэлсээнэй проект депутадуудта тараагдаа. Саашадаа энэ документдэ олониитын хандаса тодорхойлогдохо, Россин байгууламжануудта дам бүреэ мүлирүүлэгдэхэ жэшээтэй.

Мүнөөдэрэй шухала асуудал

ОЙЛГОХО ЁhОТОЙБДИ

Город соо мүнөө гансал багшанарай буhалгаан тухай хэлсэнэ. Энэньшье гайхалгүй. hүүлэй мэдээгээр гуша гаран hургуулинуудай багшанар хүдэлнэгүй гэхэ гү, али бүхыдөө 2400 багша буhалгаанда хабаадажа байна. Тиихэдэнь 35 мянган hурагшад hургуулидаа ябанагүй. Багшанарай энэ ябадал бүрүүшааха, шүүмжэлхэ зон олоо. Мүн тэдэнэй байдал ойлгожо, дэмжэхэшье хүнүүд үсөөн бэшэ.

Манай профсоюз багшанарай буhалгаа дэмжэнэ. Сэхыень хэлэхэдэ, городой багшанарай байдал хүндэ, салингыньшье бага. Бидэ тэдэнниие hайн ойлгонобди. Хэды олон багшанар гэр байрагүй зобоно, тулина гээшэб. hургуулинуудые харагты. Класс бүхэндэ 30—40 hурагшад hууна. Олонхи hургуулинуудай хоёр халаанда хүдэлдэг байхаhаа гадна городой долоон hургуули гурбан халаанда хүдэлнэ. Иимэ байдалда үхибүүдтэ hайн эрдэм мэдэсэ үгэхэ тухай хэлэhэнэй хэрэгтэй гү? Хоёрдохи, гурбадахи халаанда hурадаг үхибүүд эсэшэнхэй hуудаг. Багшанарта ямар бэ? Гэртээ ерэхэдэнь, лар-ябта тетрадьнуудхүлеэжэ байха. Тэрэлhөэ гадуур классые хүтэлбэрилхэ уялга, даалгагдаhан классаа шэмэглэхэ, харуулан ойлгуулха материал бэдэрхэ болон хэшээлнүүдтэ бэлдэхэ хэрэгтэй. Энэмнай арагүй ехэл ажал гээшэ. Багшын ажал айхабтар хүндэ. Энээнийе зарим зон ойлгоногүй.

Мүнөөнэй үнэ сэнгэй хэтэрүү ехээр дээшэлhэн, юумэнэй hанагдаагүй үнэтэй болоhон сагта багшанар өөhэдынгөө байдал ойлгуулхые ородоно. Эдэмнай өөhэдын үйлэдбэрилэн гаргадаг продукцитай зон бэшэ ха юм. Заводойхид продукцияа андалдажа, хүдэлмэришэдэйнгөө байдал hэргээхэ арагтай. Харин багшанар ямар юумээр андалдаа хэхэб? Эдэ бухы асуудалнуудаар республикын дээдын зургаануудта хэдэн удаа хандаад, тэдэнэй зүгhөө анхарагдаагүйдөөл буhалгаа үнгэргэхэ гэжэ шиндэhэн байна. Энээнэй ямар хойшолонтой. байhыень бултаойлгоно. Гэбэшье энээнийе тэдэнэр hүүлшын хэмжээн гээд тоолоно.

Үнгэрhэн жэлэй октябрь hарада багшанарай дунда хүлгөөн эхилээ hэн. Октябрьска районой хэдэн hургуулинуудай багшанар өөhэдынгөө хүшэр байдал тухай газетэдэ бэшээ бэлэй. Тиихэдээ 5—6 эрилтэнүүдые табиhан байна. Удаань Улаан-Удын горгүйсэдкомдо арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай горкомой түлөөлэгшэдтэй хамта хөөрэлдөө хэhэн байгаа. Эндэшье эдэ эрилтэнүүдээ табидаг байха юм. Эдэнь гэхэдэ, багшанарай эгээн бага салингай хэмжээе 1200 түхэригтэ хүргэхэ, багшанарта ашаглалгада оруулагдаха гэрнүүдhээ байрануудые үгэхэ, үмсын гэр барилгада 50 процентын хүнгэлэлтэ хэхэ гэхэ мэтын гол эрилтэнүүд болоно.

Эдэ эрилтэнүүдынь республикын Министрнүүдэй Советтэ эльгээгдээ, Россин Федерациин Президент Б. Н. Ельциндэ бэшэг бэшэгдээ hэн. Теэд эдэ бүгэдhөөнь үрэ гараагүй.

Энээнэй удаал городой hургуулинуудай багшанарай дунда хүлгөөтэй боложо, буhалгаа хэхэ тухай хэлсэдэг болоо hэн. Тиихэдэнь манай арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюз энэ асуудалда онсо анхарал хандуулжа, тэрэниие хуули ёhын гуримаар шэглүүлхые оролдоhон байна. hургуули бүхэндэ суглаанууд үнгэргэгдэжэ, энэ асуудал зүбшэгдөө. Удаань городой багшанарай конференци үнгэргэгдөө hэн. Конференци дээрэ түрүүшын координационно совет байгуулагдаа юм. Тэрэ республикын дээдын органуудтай багшанарай эрилтэнүүдээр хөөрэлдөө хэхэ комисси байгуулаа юм. Иимэ хөөрэлдөөнэй дүнгөөр республикын Министрнүүдэй Советэй тогтоол абтаа hэн. Энэ тогтоолоор багшанарай салин ноябрь hараhаа 50 процент дээшэлүүлэгдэнэн байгаа. Бусад гол эрилтэнүүдээрнь зохисотой шиндхэбэри абтаа.

Гэхэтэй хамта тогтоолой гараhанай үглөөдэр багшанар хоёрдохи конференци зарлажа, координационно советтэ этигээгүй байhанаа мэдүүлжэ, шэнэ совет hунгаа. Ушарынь гэхэдэ, совет багшанарай салин 50 процентээр дээшэлүүлхэ эрилтэ дүүргээгүй байгаа. Нэгэ hарын дээшэлүүлэгдэнэн салин тэдэнийе хангаагүй ха юм. Энээнэй удаа правительство үни удаан соо багшанарай эрилтэнүүдтэ анхарал хандуулаагүй. Энэнь багшанарай сухал хүргэhэн, тэдэнэртэ үнэрисэлдэхэ хүсэл түрүүлhэн байна. Минии hанахада, правительствын зүгhөө тэрэ үедэ анхарал хандуулагдажа, зохидоор хөөрэлдэжэ, хэрэг байдалаа ойлгуулаад байгаа hаань, мүнөө иимэ юумэн болохогүй hэн.

Декабрь соо дахин конференци зарлагдажа, баhал советэй шэнэ түрүүлэгшэ hунгагдаа бэлэй. Тэдэнэр Верховно Советэй Түрүүлэгшэ Л. В. Потаповтай уулзажа хөөрэлдөө. Энэ үедэ багшанарай салин 2,8 дахин ехэ болгохо гэжэ Россин Президентын Указ гараа hэмнай. Тиихэдэнь багшанар энээн дээрээ республикын бюджедhээ ставкын 50 процентые нэмэжэ түлэхэ шэнэ эрилтэ табяа. Январь hарада Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ В. Б. Сагановтай уулзаhанай удаа багшанарай салингай ставкые 10 процентээр ехэ болгохо шиндхэбэри абтаа юм. Энэ багшанарые баhал хангаагүй. Энээнэй удаа буhалгаа эхилхэ шиндхэбэри абтаад, тэрэ мүнөө болотороо үргэлжэлhөөр. Энэ шиндхэбэри hургуули бухэндэ болоhон суглаанууд дээрэ нюусаар дуугаа үгэжэ абтаа юм.

Советэй хүдэлмэридэ профсоюзай түлөөлэгшэд саг үргэлжэ хабаадажа, тэрэнэй правительстватай хэhэн хөөрэлдөөнүүд туhалаа. Манай юристнүүд эдэ хэмжээ ябуулгануудай хэр хуулита байhые хинажа байгаа.

Буhалгаан хэзээ болихо юм гээд зон асууна. Түрэлхидэй hанаагаа зобохо зүб, hурагшад ном үзэхэhөө гадна, бухэли үдэрөөрөө харууhагүй байна ха юм. Координационно советэй түрүүлэгшэ Валентина Дамбаевна Халтуевагай хэлhэнэй ёhоор, багшанарай эрилтэнүүдые бэелүүлхэ туhай правительствын бэшэгээр баталжа гэршэлээгүйдэнь буhалгаан үргэлжэлхэ байна. Буhалгаашад үнгэргэгдэжэ байhан Верховно Советэй сессиhээ харюу хүлээнэ.

Худөөгэй багшанар юундэ буhалгаа хэнэгүйб гэhэн асуудал гаража болохо. Тэдэнэй салин 25 процентээр ехэ болгогдоо. Тиихэдэ тэдэнэй коммунальна хангалга түлөөhэгүй. Олонхи hургуулинуудта hурагшад үсөөн. Тиигээдшье худөөгэй олонхи багшанар мал баридаг ха юм даа. Городой багшанарые тэдэнэртэй сасуулхын арагүй. Ушар иимэhээ тэдэнэрые ойлгохо, дэмжэхэ ёhотойбди.

А. МОНГОЛОНОВ,
эрдэм hуралсалай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай рескомой түрүүлэгшэ.

ИТАР-ТАСС hҮҮЛЭЙ МЭДЭЭСЭЛ

СОВЕТНИК ТОМИЛОГДОБО

МОСКВА. Уласхоорондын байдал тухай бэшэдэг мэргэжэлтэ журналист Галина Сидорова республикэ асуудалнуудаар Россин гадаадын хэрэгүүдэй министрэй советнигээр болон олонитэтэй болон хэблэлтэй бэелүүлэгдэхэ холбооной талаар министрэй түлөөлэгшөөр томилогдобо.

Галина Сидорова Москвагай гүрэнэй уласхоорондын харилсаануудай институт дүүргээ. 1978 ондо институт дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр — «Новое время» журналда, hүүлэй үедэ — тус журналай политическэ шэнжэлэгшээр, редколлегиин гэшүүнээр ажаллаа.

АРГАЛАМЖАДА БАЙНА

МОСКВА. Россин вице-премьер Сергей Шахрай мартын 26-hаа апрелиин 5 хүрэтэр аргаламжада байна гээд Россин Федерациин гүрэнэй советнигэй хэблэлэй албан мэдээсэнэ

НЭРЭНЬ hЭЛГЭГДЭЭГҮИ

МОСКВА. «hүүлэй үедэ олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй мэдээсэлнүүд болон бусад зарим документнүүд соо Кировскэ область Вятска гээд бэшэгдэhэн байна.

Россин Федерациин Верховно Советэй Президиум Киров хотын ба областиин нэрэ hэлгэхэ туhай ямаршье шиндхэбэри абаагүй гээд мэдээсэнэбди» гэжэ Россин Федерациин Верховно Советэй хэблэлэй түбэй тарааhан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

УНШАГТЫ, ТАНИЛСАГТЫ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Манай профсоюз багшанарай буhалгаа дэмжэнэ»—гэжэ түрүү бэшэгэй автор А. Монголонов мэдүүлнэ.

Хоёрдохи хуудаhанда. Оронгын таряашанай ажахынуд тухай.

«Буряадаараа ная наhа хүрэбэ гээшэб» — гэжэ Д. Д. Дашиева хэлэнэ.

РСФСР-эй арадай артист Ч. Генинов — арад зондоо алдартай дуушан.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Ветерануудай шэнэ жаса байгуулагдаба».

«Шуhаяа үгэжэ, хүнүүдэй ами абариабди».

Хонин ажалнай хэр хүгжөөгдэнэб?

ХУРЬГАДАА ХОРОЛТОГҮЙГӨӨР ТҮЛЖҮҮЛХЭ

Районой ажахынуудта байгша оной эхиндэ бүхыдөө 17,7 мянган толгой хонид тэрэ тоодо 9200 эхэ хонид, байһан юм. Бултанай мэдэһээр, манай Захаамин нютагта 35 мянган хүн ажаһуудаг. Ушар тиимэһээ хонин ажалай продукциин нөөсэнь нэгэ хүндэ хэды шэнээнээр хүртэдэгыень тоолоод үзэхэдэшье бэлэхэн ааб даа.

Үнгэрһэн жилдэ районой хонин һалбариин хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдынь яһала бараг гэжэ бидэ өөһэдөө тоологшобди. Үнэн дээрэ зарим ажахынууд энэ талаар мүртэй үрэ дүн түйлажа шаданагүй.

Захааминай совхозууд өөһэд өөһэдынгөө үйлэдбэриин-финансова түсэбүүдые табихадаа, байгша ондо бүхыдөө 7,9 мянган хурьгадые томо болгожо түлжүүлхээр хараалһан, байгаа. Энэмнай зуун эхэ хонин, эмэ зуһаг бүхэнһөө дунда зэргээр 85,6 хурьгад түлжүүлэгдэхэ ёһотой болоно. Энэ үрэ дүн тиимэшье үндэр бэшэ гээшэ ааб даа.

Ажахынуудай дэлгүүрэй харилсаанда ороод байһан үе сагта хонин бүхэнһөө хурьган абтаһан, хурьган бүриин шэгнүүрынь эхэһээ һалгаагдахадаа, 25 килограммһаа доошо бэшэ байха жэшээтэй. Манай районой хонишодой дүй дүршэл дээрэһээ харахада, нимэ шэгнүүртэй, элүүр энхээр харуу̂һалагдаһан хурьгад түрүүшынгээ үбэлжэлые гэмгүй һайнаар дабажа гарадаг, саашадаа һайн хонид болажо тобиржодог байна бшуу.

Һубай эхэ хонид жилдээ 100 түхэриг хүрэтэр (энэмнай 1992 оной сэн болотор) гарза гаргаша асардаг гэжэ хүн бүхэндэ мэдээжэ ёһотой. Байгша ондо сүлөөтэ сэнгүүдэй табигдажа байһан үе сагта энэ гаргашын 5-6 дахин дээшэлхэ байһаниинь элитэ.

Февраль һарын эхеэр байгша ондо түл абаха харюусалгатай хаһамнай эхилһэн байха юм. Март һарын эхиндэ совхозуудта дүн хамтадаа 5 мянга гаран хурьгад абтаба. Тусхайлан хэлэбэл, Михайловкын совхоздо 2 мянга гаран, Хуртагын таряашадай ажахынуудай ассоциацида 1500, Дүтэлүүрэй совхоздо мянгаад хурьган абтаад, гарза хоролто багатайгаар томо болгогдоно. Түл абалгаар мүнөө хаана муу, хаана һайн байнаб гэжэ хэлэхэнь үшөө эртэшэг. Урдань районой хонишод харюусалгатай хаһынгаа урда тээнь бэе бэедээ ябалсажа, айлшалалсадаг, дүй дүршэлөөрөө хубаалдадаг, дутуу дунданууда элирүүлэлсэдэг һаа, үнгэрһэн жилэй сентябрь һарада болоһон хонин ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан дээрэ нимэ заншалаа орхихо тухайгаа хэлсэһэн юм. Тиимэһээ мүнөө жилдэ нимэ заншалта шалгалтаяа үнгэргэбэгүйбди.

Диилэнхи олонхи хонишодой бригаданууд түл абалгадаа муу бэшээр бэлдэһэн байна. Зүгөөр энэ шухала кампани үнгэргэлгэдэ дутагдалнууд үшөөл бии гэжэ мэдэрхэ ёһотойбди. Олохон отарануудай хонидой хүсэ шадалынь һула, үлбэр, үбшэн мал нилээд олон. Нимэ байдалай гол шалтагааниинь гэхэдэ, ажахынууд үбһэ тэжээл багаар нөөсэлжэ, түл абалгын үедэ эхэ хонидоо, нарай хурьгадаа һайн шанартай үбһөөр, сенажаар, талха таряанай зүйлөөр гүйсэд хангажа шадаагүй. Тэрээнһээ гадуур нимэ совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, зоовет-мэргэжэлтэдэй зүгһөө анхаралай һуладаһанһаа баһал бололсоо гэхэдэ алдуугүй. Илангаяа мүнөө үедэ, үбһэ тэжээлэй хомордоод байһан сагта, минеральна тэжээл, модоной шэлбүүһэн, халаахай гэхэ мэтэ эхэ хонидой тэжээлэй рациондо дуталдана. Хонишодой олохон бригаданууд хурьгадаа дороһоонь шиинг нойтонһоо хамгаалжа, модоор хэгдэһэн һэрхигэр шалануудые хэдэг ааб, һүүлэй үедэ тэрэнээ дэбдихэеэ болиһониинь халагламаар.

Эгээл мүнөө зарим отаранууд дээрэ хурьгадай гарзалха ушар үзэгдэжэ эхилэнхэй. Энээнэй гол шалтагааниинь гэхэдэ, хонидой байранууд соо агаарынь хүндэ, шиинг нойтотой, байһанһаа болоо. Нимэ байдал дээрэһээ Михайловкын совхоздо, Хуртагын таряашадай ажахынуудай ассоциацида зуутан хонишод ехэл үсөөн. Хонидой байранууд соохи агаарыень һалхитүүлжа, зохимо температура байгуулха талаар тусхай гурим зохёожо байна. Нимэ гурим байрануудтаа хэрэглэдэг ажахынууд манда бии. Жэшээлхэдэ, Харацайн совхоз энэ гурим хэрэглэжэ, яһала амжалта туйладаг болонхой. Харин хүршэ Михайловкын совхоз, Хуртагын таряашадай ажахынуудай ассоциаци плёнконууд олдоногүй, салин түлбэринь манда тааранагүй гэһэн шалтагаануудые урдаа баряад, тус гуримые мүнөөшье болотор оройдоошье тоожо хэрэглэнгүй байһаар.

Хүшэр хүндэ мүнөө сагта хонишодые түрүүшын шухаг эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, эд барааагаар хангаха гэгээшэ айгаар орёо болошонхой. Нимэ хүндэ байдалай хэды тохёолдобошье, ажахынуудай профсоюзуудай комитедүүдэй зүгһөө анхарал хандуулагдаха ёһотой гээшэ. Илангаяа холын буусануудта ажалладаг хонишодой бригаданууд-та анхарха шухала байна. Эдэнэр һүүлэй үедэ хилээмэ, талханай зүйлөөр, тамхи таряагаар ядалдаг болошонхой. Зүгөөр эдэ комитедүүдэй зүгһөө анхаралай мүнөө хандуулагдаагүй байһаниинь харамтай.

Манай район нарин ноохотой үүлтэртэ хонидые усхэбэрилдэг гол шэглэлтэй бэшэшье һаа, хонин ажал эрхилхэ талаар яһала дүй дүршэлтэй болонхой юм. Хонин ажахые Захааминай эрхэ байдалда ашаг үрэтэйгөөр хүгжөөхэ гэбэл, нэн түрүүн энэ һалбарида үбһэ тэжээл хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Мүнөөдэрэй байдалаар манай хонин һүрэг үбһэ тэжээлээр ороидоол 50—60 процент хангагдана. Энэ жэлэй малай үбэлжэлгын үедэ үбһэ тэжээлээр хямдашагаар хангагдаһан хадаа, бидэ шэнэ жэлһээ хойшо республикын бүхы районуудаар, Монгол ороноор талха таряанай зүйл бэдэржэ байнхайбди. Мүнөө ондоо тээнээ 600 тонно үбһэн шэрэгдэжэ асарагдаба. Иимэ тэжээлэй хэды үнэтэйгөөр олдоһыень эндэ хэлээдшье яалай. Энэ таалаар совхозууд, ассоциацинууд саашадаа үбһээ өөһэдынгөө газар дээрэ бэлэдхэхэ ёһотой болоно. Иимэ тодорхой хэмжээ абаагүй һаа, бидэ эсэстээ амжалта туйлажа шадахагүймнай элитэ.

Хурьгадые абаад, ажалаа дүүргэхэ бэшэ хадаа хонишоднай абаһан түлнүүдээ гарза хоролтогүйгөөр бүрин бүтэнеер түлжүүлхэ ёһотой болоно гээшэ. Энэ зорилгоёо манай хонишод һайн мэдэнэ. Тиимэһээ тэрэнэй түлөө ороддохо гээшэ мүнөөдэрэй нангин хэрэг мүн болоно.

А.ЮСУДУРОВ,
Захааминай районой худөө ажахын управленниин ахамад зоотехник.

РОССИН ФЕДЕРАЦИИН ВЕРХ

ТОГТООЛ

ДЭЛГҮҮРЭЙ ХАРИЛСААН ОРОЖО БАЙГАА ЭРХЭ БА ЗОНИИЕ СОЦИАЛЬНА ХАМГААЛАЛГА Т

Россин Федерациин Верховно Совет иигэжэ **тогтооно:**

1. Дэлгүүрэй харилсаануудта шэлжэн ороо байгаа эрхэ байдалда хүн зониие социальна талаарнь хамгаалха талаар Россин Федерациин правительство худэлмэри муугаар ябуулна гэжэ тоолохо. Хуулинууд ба тогтоолнуудта оруулагдаһан Россин Федерациин Верховно Советэй хэдэн шиидхэбэринүүдые правительство дүүргээгүй, заримдаа эрхэ түлөөлэлгэээ үлүү гаргаха ушарнууд дайралдаа.

2. Россин Федерациин Президентдэ дурадхаха:

хүн зониие социальна талаарнь хамгаалалгые шангадхаха хойшолуулашагүй хэмжээнүүдые абаха, Россин Федерациин пенсионно жасада сугларһан үриеэ дары түргэн түлэхэ гэһэн даабари Россин Федерациин правительствада үгэхэ;

правительственна эмхи зургаануудай ажал ябуулгада бэе бэеэ дабтаха ушарнуудые усадхаха хэмжээнүүдые абаха;

хүн зониие социальна талаарнь хамгаалха худэлмэридэ дайралдаһан дутуу дунданууудай түлөө Россин Федерациин правительствын гэшүүдэй хубиин харюусалга тухай асуудал хаража үзэхэ.

3. Россин Федерациин арадай депутадуудай зургаадахи съездын худэлмэриеэ эхилтэр Россин Федерациин Верховно Советдэ удаадахи дурадхалнуудые оруулха гэжэ социальна политикын талаар Россин Федерациин Верховно Советдэй республикын советдэй комиссида даалгаха:

ажалай салингай адаг бага хэмжээе тодорхойлхо тухай;

бюджетнэ һалбаринуудай элдэб янзын худэлмэрилэгшэдэй шэнэ жэлээ зөөлөө зөөлө

руулаг

1992 «РСФС нүүд т лие

хэмжээ тэрүүлг

эрхэ индекс

1992 дүнгүй документ лан, хүн зо орох хай

4. 19 10-да Президе «РСФС лаар хэ нистер Указ ажалаа РСФСР РСФСР рана гүй хыень мэн Констит даха, 3 тэй до гэжэ талаар Верхов кын со гаха.

5. 1992 20 хүн лаар 3 най зүүдые нние хай» таараа Федера дог ре ховно тельств путату ной, М бург хэ тэ, нөг гулваа

Россин Федерациин Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогш Москва, Россин Советүүдэй ба 1992 оной мартын 20.

Дэлгүүр: амидарха арга бэдэрхэ

ТҮРҮҮШЫН АЛХАМУУДАЙ ХҮНДЭШЬЕ ҺААНЬ...

Оронгын совхозые тараажа, ажахын ажалша коллективэй болон арадай депутадуудай Ивалгын районно Советэй президиумэй Оронгын таряашанай ажахын ассоциаци байгуулха гэһэн шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр Буряадай ССР-эй Министрнүүдэй Совет байгша оной январь һарын түрүүшын декада соо тусхай тогтоол баталан абаһан байна. Иигэжэ энэ тогтоолой ёһоор, урдань байһан совхозой газарынь, зөөри зөөшэнь гүрэнэй актаар тус ассоциацийн мэдэлдэ үгтэбэ.

Иимэрхүү хүдэлмэри республика дотор олохон колхоз, совхозуудта һүүлэй үедэ хэгдэжэ байнхай. Оронгын таряашанай ажахын ассоциаци тон түрүүшын ассоциацинуудай нэгэниинь болобо гэхэдэ, алдуугүй. Тиимэһээ энэ ассоциацийн ябуулжа байһан мүнөөдэрэй ажал хэрэгыень уншагшадтаа харуулха һаналтай энэ ажахыда хүрэжэ ерэбэбди. Урдань байһан бухэли совхоз таряашанай 13 ажахы болгогдон хубаарилагданхай. Ассоциацийн түрүүлэгшэ В. Д. Цыденовэй албанайнгаа хэрэгээр ондоо область ошоһон байхадань, тэрэнэй орлогшо, ахамад инженер Д. Г. Цыремпиловтэй эндэ ерэһээр уулзабабди.

— Тиимэ гэхээр ябуулһан ажалшье манда байхагүй. Таряашадай ажахынуудые байгуулжа, тон түрүүн өөһэдын бухгалтеритэй, өөһэдын счётой тэдэнние болгохо һанаамнай, мүнөө үшөө бэелүүлэгдээгүй. Россельхозбанкын Ивалгын районно отделениһээ эндээ филиал нээхэ худэлмэри ябуулжа байнхайбди. Конторо соогоо тиимэ тусхай кабинет бэлдэжэ дүүргэхэмнай. Тэндэ нютагтаа байгаад, 3 хүн (хоёр бухгалтер, нэгэ кассир) худэлхэ юм. Таряашадай ажахынуудай мүнөө өөһэд өөһэдынгөө бүридхэл гаража байна. Минии хүтэлбэрилдэг хангалгын предприятида МТМ, гараж болон овощ ургуулха теплицэ ороно. Эндэ худэлхэ зуугаад хүн тоологдодог юм. Ажахы бүхэн газар уһаяа, байһан зөөри зөөшэеэ хубаажа абаад, ямаршье мүнгэгүйгөөр ажал худэлмэреэ эхилбэ гээшэ. Өөһэдын мэдэлэй мүнгэ зөөритэй болохо гээшэ манай мүнөөдэрэй гол зорилго мүн, —гэжэ тэрэ хөөрөө бэлэй.

Энэ мэргэжэлтын даадаг предприяти таряашадай ажахынуудай машина, техникыень заһабарилһанайнгаа, техническэ талаар харууһа хэнэйнгээ, тоһо түлишөөр хангаһанайнгаа түлөө түлбэри абажа, олзо оршо абаха байна. Тэдэнэртэ теплицэ юундэ даалгажа үгөөб гэбэл, энэ ажалынь урдандаа ехэл гарза гаршатай байһан юм. Тэндэнь 11 эхэнэрнүүд худэлдэг. Иимэ ушар дээрэһээ эдэние абаха дуратай ажахынуудай байгаагүй. Тиигээдшье теплицэдэ элдэб янзын соргонууд, дулаа үгэхэ котёл гэхэ мэтэ хэрэгтэй болодог ха юм. Тиимэһээ энэ хүсэтэй, машина, техникээр баян предприятида тепличнэ ажахые даалгажа үгэһэн гэжэ хөөрэлдөөн соohоо ойлгожо абаа һэм.

Удахагүй орохоёо байһан шухала кампани — хабарай таарилгые хайшан гээд шэнэ эрхэ байдалда үнгэргэхэ туһаинь нүхэр Цыремпиловтэ хандахадамнай, тэрэ иигэжэ харюусаа бэлэй:

— Байгша оной хабарай тарилгые яһала барагаар, эмхи гуримтангаар үнгэргэхөөр хараалнаби. Юуб гэхэдэ, шэнэ жэлэй урда тээнь запчастьнуудаар хүсэд хүрэхөөр хангагдаһан байжа, энэ талаар яһала тодорхой худэлмэри ябуулаабди. Январиин нэгэн болотор хурьһэ элдүүрилхэ, тарилгада хабаадуулха машина, техникээ, бусад түхеэрэлгэнүүдээ саг болзор соонь заһабаса хуряалга дээрээ яаха зон болонобибди, одоол мэдэхэ юумэн үгы. Урдань совхоз байхадаа, тэжээл бэлэдхэхэ, ургаса хуряаха худэлмэринүүдэй зэргэшэхэдэнь, техникээр, автомашинануудаар ехэл ядалдагаг байгаа гээшэ. Тиихэ үедэ хотоһоо, районой предприятинуудһаа, РТП-һээ техникэ, машина абагша бэлэйбди. Мүнөө тиигэхэ сагнай һалаа. Энэ талаар үбһэндөө эртэ орохо, шухала кампанияа эмхи гуримтайгаар эхилхэ хэрэгтэй болоно шшуу. Мүнөө гол түлэб залуу үетэн механизаторнууд болоходоо, журамынь һуладана гү гэжэ би һанагшаб. Урданай кадрнууд, юрэдөөл, ажалаа дуу-һангүйгөөр гэртээ харихагүйл даа,—гэбэ.

Таряашадай 13 ажахын арбан нэгэниинь мал ажал эрхилхэ, нэгэ ажахынь хартаабха ургуулха. нүгөөдэнь огородой эдеэ үйлэдбэрилхэ гол шэглэлтэй юм. Тэдээнһээ гадуур хангалгын хоёр предприяти байгуулагданхай. Нэгэ предприятинь гараж, МТМ, тепличнэ ажахы даажа абанхай. Хоёрдохинь ассоциаци дотороо худөөгэй барилга эрхилхэ байна. Иимэрхүү бүридэлтэй байхаар зохёогдонхой.

Эдэ ажахынууд, предприятинууд хэлсээнэйнгээ ёһоор, олоһон олзынгоо 28 процентыень ассоциациингаа түбтэ дамжуулха уялгатай. Энэ оруулагдаһан мүнгэн дээрэнь хүүгэдэй сад-ясли, клуб хангагдаха, томо-томо барилганууд хэгдэхэ, пенсионернүүдтэ туһаламжа болгон үгтэхэ, түбэй хоёр бухгалтерай, ахамад мэргэжэлтэдэй, түрүүлэгшын салин хүлһэндэнь үгтэхэ ёһотой. Дондок Гомбоевич Цыремпиловэй мэдүүлһэнэй ёһоор, ахамад мэргэжэлтэд, илангаяа үйлэдбэриин технологууд—ахамад ветеринарна врач, ахамад зоотехник тон хэрэгтэй юм. Тиимэһээ эдэ мэргэжэлтэд байгша оной туршада худэлхөөр үлөөгдэнхэй. Үнэхөөрөөшье, арендэнд гуримаар ажалаа эмхидхэһэн звенонууд хэрэг дээрээ технологиёо эбдэдэгыень, хазагайруулдагыень һайн мэдэдэг ха юмбибди.

Таряашадай ажахынууд мүнөө жилдэ үйлэдбэрилһэн продукциингаа 50 процентыень гүрэнэй захилай дүүргэлтэдэ эльгээхэ даабаритай. Үлэгшэ тэн хахадаа өөһэдтөө үлөөжэ, олзо оршоёо бэдэрхэ, аралжаа наймаа бэдэрхэ болоно. Эндэхи мэргэжэлтэдэй тооложо үзэһэнэй ёһоор, 1 килограмм мяхаяа 200, 1 литр һүеэ 50 түхэриг гөөр худалдаагүй һаа, ажахынуудай саашадаа ажамидархань бэрхэтэй боложо магадгүй. Юуб гэхэдэ, мүнөө үедэ бүхы юумэнэй үнэ сэнгэй дээшэлээд байхадань, нимэ хэмжээ абаагүйдэнь аргагүйл хаш. Жэшээлхэдэ, анзаһанай түмэрынь (**лемех—авт**). нёдондо жилдэ 2 түхэриг 50 мүнгэтэ байһан һаань, мүнөө жилдэ 160 түхэригтэ хүрэнхэй. 1 центнер талха таряанай зүйл 10—14 түхэригтэ һаа, мүнөө Монголһоо центнерэй 180 түхэригөөр худалдажа абана.

Мал ажал дээрэ таряашадай эгээл олон ажахы байгуулагдаһан хадань ассоциацийн ахамад зоотехник Б. Ц. Ульзытуевтай уулзажа, хөөрэлдэбэбди.

— Минии ажалда хабаатай 11 ажахы тоологдодог юм. Ажахы бүхэнэй газар уһаниинь, зөөри зөөшэнь тад ондоонууд. Жэшээлхэдэ, эгээл томо ажахынуудай нэгэниинь Бимбацырен Ульзытуевай Янгаажанай ажахы болоно. Эдэнэртэ эхэ хонидой 3, түлгэ хонидой нэгэ отара, эмэ, эрэ хашарагуудай 2 гүүртэ, 900 гектар таряалан, 60 гектар нуга саблалан, К-700 түхэлэй—нэгэ, ДТ-75 түхэлэй—2, МТЗ-80 түхэлэй—нэгэ трактор, 1 автомашина даалгагдажа үгтэнхэй. Һу һаалиин фермэнүүдые даажа абаһан ажахынуудһаа бэшэниинь даб дээрээ продукци үйлэдбэриджэ, мүнгэ зөөри олоногүй,—гэжэ Бадмацырен Цырендашиевич онсолон тогтоо һэн.

Ассоциацийн түрүүлэгшын орлогшо Дондок Гомбоевичой мэдүүлһэнэй ёһоор, таряашадай эдэ ажахынууд бэеэ даагаад худэлхэ даб дээрээ мүнгэ зөөригүй. Сагаан эдеэ үйлэдбэрилдэг ажахынууд мүнгэтэй боложо байгаа юм гү гэжэ һурахадамни, ажахы бүхэн мүнөөшье болотор өөһэдынгөө счётой болоогүй байһаар.

Хүн зоной худэлхэ эрмэлзэл, ороллого мүнөө үгы болонхой. Һүнэйнгөө түлөө 2000 түхэриг салин абахадаа, тэрээгээрээ юу худалдажа абаха байнаб. Нимэ ушар дээрэһээ һу һаалиинь доошолоо. Нёдондо жилэй энэ үедэ 39—40 центнер һу һаадаг һаа, харин мүнөө 24 центнер сагаан эдеэ үйлэдбэрилнэ.

Республикын габьяата механизатор А. Г. Цыремпилов мүнөө «Ажал» гэһэн таряашадай ажахы хүтэлбэрилнэ. Мүн лэ тэрээнтэй уулзаһан байнабди.

— Манай ажахыда хонидой долоһон отара, 160 толгой ямаан тоологдоно. 1084 гектар таряалан, 140 гектар нуга саблалан даалгагдажа үгтэнхэй. Элдэб түхэлэй 9 трактор, ороолоной 4 комбайн бии юм. 37 хүн худэлхэ юм. Олон гэжэ һанагдана. Бүхы зөөри зөөшэмнай булгадаа хубаагдаа үды. Техникэмнай хүсэд бэшэ даа. Энэ жилэй хабарай тарилгые хайшан гээд үнгэргэхэеэ оройдоошье мэдэнэгүйб. 1 литр тоһо түлишын 10 түхэриг болоо гээшэ һаань, яаха ушартайбибди? Худөө ажахын министерство манай талые харанагүй, туһаламжа хүргэнэгүй,—гэжэ Александр Галданович хэлэбэ.

Һаяхан байгуулагдаһан таряашадай ажахынуудай ассоциацийн урда ойлгогдоогүй, шиидхэгдээгүй асуудалнууд яһала олон гаража ерэнэ. Тэдэнэрэй түрүүшынгээ алхамуудые хэжэ эхилхэдэнь, хүшэрхэн байдал тохёолдоно. Энэ ассоциацийн зарим гэшүүдтэйнь уулзажа, һанамжануудаа хубаалдахыень гуйһан байнабди.

«Улаан Одон» таряашанай ажахын һу һаалиин фермые даагша Цырена Доржиевна Доржиева:

— Городой зондо газараа таһалжа үгэнхаар, өөһэдөө эзэлээ һаамнай, дээрэ юм ааб даа. Энэ талаар нютагаймнай хүн зон үүсхэл гаргажа, бүхы байһан газар дайдаяа таряашадай ажахынуудта хубаажа үгэбэ гээшэ. Амяар амяараа таһараад байнхаар, иигэжэ бүлэг бүлэгөөрөө хубаархадамчай, дээрэ бэшэ юм гү? Хүн бүхэн 2 гектар газар, 2 толгой үхэр, 10 толгой хонидоо абаад, яагаад саашадаа ажаһуухаб? Газараа яажа хахалха юмбибди? Тракторнуудынь хүртэхэгүй даа.

Кибалинын таряашадай ажахын ахалагша хонишон Василий Тудупович Базаров:

— Хүндэхэн саг хүрэжэ ерэбэ. Абажа эдихэ хоолшье байхагүй. Хонидой ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ гэхэдэмнай, тэжээлшье хүртэхэгүй. Энэ жилдэ зобонтожол гарахамнай хаш. Үбһэ тэжээлээр хямдашаг байнабди. Совхоз һалажа, амяараа таряашадай ажахынууд болоходоо, һайтай, муутайшье юм бээ. Маниие анхараад, туһалаад байгаа һаань, хүсэһэн хүсэлөө бэелүүлжэ шадахабди гэжэ һанагшаб.

Ассоциацийн ахамад бухгалтер Баир Доржиевич Запханов, ахамад экономист Мария Васильевна Саломатина:

— Саарһанай ажалынь ехэ болошоо. Подразделени бүхэн счётой болоходоо, ведомостьнүүдынь олошорхонь. Даб дээрэ тэдэнэрнай счётой болоо үды. Хуушанайхяараа совхоздоол байһан шэнгеэр мүнөө тоо бүридхэлөө, тоосоогоо хэнэбди. Ондоо болошоһон юумэн үгыл даа. Таряашадай ажахын ассоциаци болон хубилхадаа, бухгалтериин ажалынь тад ондоо болохо гэжэ һанаһан байгаабди.

Түгэсхэлдөө ямар тобшолол хэлтэйб гэхэдэ, Оронгын таряашадай ажахын ассоциаци түрүүшынгээ хүшэрхэн алхамуудые хэжэ эхилэнхэй.

Д. ДОНДОКОВ,
манай корр.

ОЛЗОТОЙ

Бэшүүрэй шубуунай фабрика һүүлэй жилнүүдтэ тогтуурилтай һайнаар хүдэлдэг болонхой. Мяха гүрэндэ худалдаха талаар ажахы район соогоо түсэбөө дүүргээ юм. 1991 ондо бүхыдөө 8 600 центнер мяха худалдаха ёһотой һаа, энээнээ үлүүлжэ, 8 985 центнер тушаагаа. 1990 онойхиһоо энэмнай нилээд ехэ болоно. Иимэ арга яажа олдооб гэхэдэ, тус фабрика арендэ харилсаанда оронхой юм.

Урдань эндэ 180 хүн худэлдэг байгаа һаа, мүнөө 100 хүн худэлдэг болонхой. Үнгэрһэн жилэй дүнгөөр 521 мянган түхэриг сэбэр олзо олоо юм. Тиихэдэ нэгэдэхи цехэйхид һара бүриингөө салинһаа гадуур 15.900 түхэриг нэмэлтэ мүнгэ жилэй дүнгөөр абаа. Эдэмнай хэд бэ гэхэдэ, оператор В. С. Киселенко, шубуушан Л. И. Сизых болоно. Мүн юһэдэхи цэхэй оператор И. Г. Шиханов, Н. Н. Лезунова гэгшэд баһал һайнаар худэлжэ байдаг.

Һүүлэй һарануудта тушаагдаһан тахяагай шэгнүүр хүнгэн болонхой. Ороидоол гол түлэб хоёр килограмм шэгнүүртэй тахяа тушаагдана. Энэ хадаа тэжээлэй муу-һаа болоно. Тахяада белок муутай тэжээл үгтэнэ ха юм. Тиигээдшье тахяа саг соогоо тушаагданагүй.

В. БОРИСОВ.

Соведүүд ба ажабайдал

НАЙДАЛТАЙ ГЭЭШЭ ГҮ?

Һаяхан арадай депутадуудай Мухар-Шэбэрэй районно Советэй ээлжээтэ сесси боложо үнгэрбэ. Зүбшэһэн асуудалнуудынь олон. Ороидоол дүрбэн часай туршада юһэн асуудал хараба.

Эгээн шухалань гэхэдэ хүн зониие социальна талаар хамгаалха асуудал болоо. Энэ асуудалай түрүүшынь хуби России Президентын, Верховно Советэй, республикын Министрнүүдэй Советэй зарлиг болон тогтоолнуудые дүүргэхэ асуудалнуудта хандуулагдаа. Социальна талаар түрүүшын ээлжээндэ туһалха хүнүүдэй тоо элирүүлхэ, мүнгэ танга тооложо гаргаха, олохо асуудалнууд байгаа ааб даа. Харин гурбадахи хубидань анхарал хандуулхаар юумэн бии хаш.

Бюджетнэ бэшэ эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө худэлмэрилэгшэдые, тэрэ тоодо пенсионернүүдые социальна талаар хамгаалха өөһэдын программа табиха ёһотой болоно. Жэшээнь, нэгэ кубическа метр түлеэ 16 түхэриг 50 мүнгэнэй сэнгээр пенсионернүүдтэ асаржа үгэхэ уялгатай.

Тиихэдэ районой һүүрин бүхэндэ Советүүдэй үгэһэн списогээр дайнай ветерануудта, инвалидуудта, олон үхибүүдтэй гэр бүлэдэ, ори ганса эхэнэрнүүдтэ эд бараа, эдеэ хоол худалдаха юм. Социальна туһаламжын тусхай талоноор зарим ядаһан зон халуун эдеэ үдэр бүри абаха аргатай болохо. Үгышье һаа, энэл талоноор магазинһаа эдеэ хоол абаха юм. Энэ программа сесси баталжа, социальна туһаламжын жаса байгуулха шидхэбэри абаа. Энээнээ хоохон үгэ болгонгүй, энэ жасада юумэ суглуулха тухай хэлсэгдээ. Һуринуудта элдэб хубсаһа хунар, эд бараа, эдеэ хоол суглуулха пунктнууд байгуулагдаха юм.

Удаань районой прокурор В. А. Фалилеевэй, дотоодын хэрэгүүдэй таһагай начальник А. И. Красновой элидхэлнүүдые сесси шагнаа. Эндэһээ тобшолол хэхэдэ, гэмтэ ябадал гаргаха ушар доошологүй. Гүрэнэй, үмсын юумэ хулгайлха ябадал бүри олошорно. Гэмтэ ябадалтай тэмсэхэ комплексно программа сесси баталаа. Хуули ёһо, журам шангадхаагүйдэ аргалаар Л. Б. Бугатов, экономикын талаар Б. Р. Адвокатов баталагдаба. Таһагуудые даагшанараар В. Ц. Дашинимаев, З. М. Оширова, Г. Д. Бадмаев, Д. Б. Батуев А. Л. Хагаева, О. Ц. Цыренжапова, Б. Б. Жамсаранова, Г. Д. Рантарова томилогдоо.

Энэ сесси дээрэ гол хоёр асуудал харагдаа. Сүлөө сэнгүүдэй тогтоогдоод байһан мүнөө үедэ хүн зониие социальна талаар хамгаалха тухай ехэ хөөрэлдөөн болоо. Д. А. Ивайловский энэ асуудалаар элидхэл хээ. Тэрэнэй хэлэлэнэй ёһоор районой хүн зониие социальна талаар хамгаалха программа зохёогдоо. Энээн соонь бүхы хэмжээ ябуулганууд хараалагданхай. Дайнай, ажалай ветерануудта, инвалидуудта, олон хүүгэдэй гэр бүлэнүүдтэ туһалха тусхай жаса байгуулагдаа. Энэ зондо түрүүшын ээлжээндэ хэрэгтэй эдеэ хоолой зүйлнүүд, эд бараан хүнгэгүй болоо. Тиигэхын тула дотоодын хэрэгүүдэй таһагай худэлмэри эдэбхижүүлхэ хэрэгтэй.

Энэ сесси дээрэ «Республика дотор предприятинуудые гүрэнэй бэшэ болгохо, үмсэлхэ тухай» хуулиин ёһоор район соо хэгдэхэ асуудалнууд эүбшэгдөө. Юрэдөөл, үнгэрһэн сессине хамгаалгын удхатай байба гэхэдэ, алдуу болохогүй. Теэд эдэ бүхы абтаһан шиидхэбэринүүд бэелүүлэгдэхэ, үрэ угэхэ гү? Эдэ бүгэдһөө ажабайдалнай һайжарха гэжэ найдаһанай хэрэггүй. Бүхы юумэн мүнгэндэ түлаад лэ зогсошоно бшуу. Теэд энэмнай мүнөө ехэл найдалгүй ха юм. Хоёрдохи кварталай бюджет эли бэшэ. Гэмтэ ябадалтай тэмсэл аша үрэ угэхэ гү? Милициин зарим худэлмэрилэгшэд гурбан һара соо салингаа абанагүй. Участково олон милиционернүүд гэр байрашьегүй, автомашинашьегүй байха юм.

Сесси дээрэ эмхидхэлэй асуудалнууд харагдаа. Арадай депутадуудай районно Советэй түрүүлэгшээ Н. С. Оленникова һунгагдаба.

В. СЕМЕНОВ.

ХЭМЖЭЭНҮҮД ХАРААЛАГДАА

Арадай депутадуудай районно Советэй энэ сесси дээрэ олон асуудалнууд харагдаа. Нэн түрүүн райсоведэй түрүүлэгшэ һунгагдаа. Райсоведэй президиумэй дурадхалаар урдань партиин райкомой нэгэдэхи секретаряар худэлжэ байһан В. А. Аюржанаев энэ тушаалда һунгагдаба.

Удаань районно Советэй байгуулалтын асуудал харагдаа. Райсоведэй түрүүлэгшэ сүлөөлэгдөөгүй байха юм. Тэрэнэй орлогшо гэжэ эндэ байхагүй. Харин секретарь мэргэжэлтэн хоёр үдэр бүриин худэлмэри ябуулха юм. Секретарлар В. Ц. Ринчинэ, мэргэжэлтээр Г. В. Вишнякова баталагдаа.

Тэрэшэлэн районой захиргаанай байгуулалта баһал зүбшэн хэлсэгдээ. Районой захиргаанай гулваа Д. Н. Суворов энэ асуудалаар үгэ хэлэһэн байха юм. Тэрэнэй нэгэдэхи орлогшоор Д. А. Ивайловский, худөө ажахын таһараад байнхаар, иигэжэ бүлэг бүлэгөөрөө хубаархадамчай, дээрэ бэшэ юм гү? Хүн бүхэн 2 гектар газар, 2 толгой үхэр, 10 толгой хонидоо абаад, яагаад саашадаа ажаһуухаб? Газараа яажа хахалха юмбибди? Тракторнуудынь хүртэхэгүй даа.

Кибалинын таряашадай ажахын ахалагша хонишон Василий Тудупович Базаров:

— Хүндэхэн саг хүрэжэ ерэбэ. Абажа эдихэ хоолшье байхагүй. Хонидой ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ гэхэдэмнай, тэжээлшье хүртэхэгүй. Энэ жилдэ зобонтожол гарахамнай хаш. Үбһэ тэжээлээр хямдашаг байнабди. Совхоз һалажа, амяараа таряашадай ажахынууд болоходоо, һайтай, муутайшье юм бээ. Маниие анхараад, туһалаад байгаа һаань, хүсэһэн хүсэлөө бэелүүлжэ шадахабди гэжэ һанагшаб.

Ассоциацийн ахамад бухгалтер Баир Доржиевич Запханов, ахамад экономист Мария Васильевна Саломатина:

— Саарһанай ажалынь ехэ болошоо. Подразделени бүхэн счётой болоходоо, ведомостьнүүдынь олошорхонь. Даб дээрэ тэдэнэрнай счётой болоо үды. Хуушанайхяараа совхоздоол байһан шэнгеэр мүнөө тоо бүридхэлөө, тоосоогоо хэнэбди. Ондоо болошоһон юумэн үгыл даа. Таряашадай ажахын ассоциаци болон хубилхадаа, бухгалтериин ажалынь тад ондоо болохо гэжэ һанаһан байгаабди.

Түгэсхэлдөө ямар тобшолол хэлтэйб гэхэдэ, Оронгын таряашадай ажахын ассоциаци түрүүшынгээ хүшэрхэн алхамуудые хэжэ эхилэнхэй.

Д. ДОНДОКОВ,
манай корр.

СҮҮДХЭ СОО—500 ГРАММААР

Итанцын хамһабариин ажахын Каменскын һу һаалиин фермын малшан Галина Викторовагай харууһалдаг бүлэг тугалнууд үбэлэйшье һарануудай туршада шэгнүүрээ түргэнөөр нэмээдэг байна. Тэрэнэй харууһан доро зүргаан һаратай 41 буруу тоологдодог юм.

Энэ жилэй түрүүшын хоёр һара үнгэрхэнь. Галина Иннокентьевна январь һарын туршада даалгагдаһан бүлэг буруунуудайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэ соо дунда зэргээр 500 граммаар нэмээхэ даабаритай һаа, тэрэнээ 930 граммда хүргэнэн байха юм. Үбэлэй һарада иимэ үндэр үрэ дүн түйлаха гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэл даа. Зүгөөр ажалша бэрхэ эзэнэй харууһан доро түлжүүлэгдэжэ байһан залуу мал зунай бэлшээриин үедэ бэшэ, харин январь һарада шэгнүүрээ иимээр нэмээгээ бшуу.

Энэл фермын ондоо малшан Н. И. Райманова залуу

ТОЛИ

УУРАЛ НАҺАНАЙ ҮНДЭРҺӨӨ

...СОГОО хэжэ ...удлмэрнингөө ...р лэ хүн бү... сэгнэгдэдэг ...ааг ажаһуу... ...шэдэй дулаа... ...г эүйл гэхэдэ, ...орхилһэн хү... ...байдаг. Тиихэ... ...мэридэ, хэн... ...лаһанаа ал... ...жалнүүдээрнь ...даг наһатай... ...

...длигэм жура... ...удтэ ялаһан, ...лайнгаа түлөө ...агал хайрада ..., хүгшэд олон. ...он элинсэг хү... ...най гэрэл... ...л болон, үри ...дунда үеһөө ...ор дамжуулаг... ..., хүндэтэй үб... ...буряад нютаг ...

...ОБЭР тосхон... ...ородог дар... ...йто талада, 3 ...Зандин нютаг ...ом. Үргэн ну... ...талдар гэрнүүд ...былдэн тара... ...тэн, хабарай ...д нэн. Гэбэшье ...ар нэмжыһэн ...дайда горитой ...даа байба. Тос... ...зурыһан ну... ...хабартаа са... ...зундаа хура ...шаанатайгаар ...ха.

...ойто захын гэр... ...соо Дарижаб ...шиева ажаһуу... ...ой уулзахыемни ...нь дурадхаһан ...

...гшэнтэй хөөрэл... ...лэ гараһан, үзэ... ...й хүгшэн байха, ...эй.

...адомни, үлгы ...арай үхибүүн ...ааг байба. Урин ...ойтай залуу ...нь тонгойгоод, ...лгыдэнэ. Удан... ...омгоржо, бүхэ ...лээ нэн.

Буурал толгойтой боложо ябаһан эхэнэр сайладаг столойнгоо ойро һууба. Хэрэгтэй хүмни энэл ха юм гэжэ гансата бодобоб. Зүгөөр борохоһоо даб гэхэдэ, ханын ойро ябаган һандай дээрэ һууһан хүгшэнине обёорбоб. Түрүүн хараһан эхэнэртэмни орходоо энэ хүгшэн бүри үндэр наһатай гэжэ абаһаар тухайлхаар байба. Магнай дээрэхи гүнзэгы урщалаануд сабиргайнуудыень холбонхой. Һудаһа, шүрбэһөө гүрылдэһэн хоёр гарынь үбдэг дээрэнь һулаар табигданхай. Ынатан һагад мэлмэрһэн нюдэдынь анхаг айнгаа хёрхо үнгые алдаа ...эй.

— Буряад хараа ная хүрэбэ гээшэб,—гэжэ хүгшэн хэлэнэ.—Бүхы наһамни түрэһэн нютагтамни үнгэрөөл даа.

Нээрээшье, Дарижаб Дашиевна эдлэһэн ута наһанайнгаа үсөөхэн үдэрнүүдые хариин газарта үнгэргөө юм. Энээндэнь тон шухала шалтгааншье байгаа гэжэ уридшалан мэдүүлэе.

1913 ондо түрэхэдэнь, буряад зон үмсэ үмсөөрөө тоонто буусануудаараа таран ажаһуудаг һэн. Малгүй буряад айл гэжэ үгы шахуу нааб даа. Тиимэһээ басаганай эсэгэ яһала үхэр малтай байгаа бээ. Басаганай борьбо дээрээ лаб бордойжо, мэдээ ороходо, уужам ороноймнай нютаг бүхэндэ ниигэм журамай байра байдал түхеэрэгдэжэ эхилэнхэй байгаа. Үхибүүдшье, мүн бусад уладшье үзэг номдо һураха ёһотой гэһэн халуун уряа таранхай һэн.

ДАРИЖАБ ДАШИЕВНАГАЙ эсэгэ хуушан монголоор таталжа бэшэдэг бэлэй. Гадна ородоор яһалэ түлмаашалдаг һэн гэжэ хүгшэн дуулгаба.

— Би һургуулида һуража балай бираагүй һэм. Багаһаа ажалда ябааб даа,—гэжэ хүгшэн дуугарна.

Эсэгынгээ мал харалсаһаар ябатарнь, хаа хаанагүй хамтын ажахынууд эмхидхэгдэжэ, үмсынь мал нютагтань бии болоһон коммунын, удаань «Комсомол» колхозой зөөри болгогдоо бэлэй.

Хорёод наһандаа ябаһан Дарижаб Дашиевна хамтын үнеэдые һаадаг болоо һэн. Тиигээд лэ энэ ажалдаа бүхы наһан соогоо хүдэлжэ гараа. Миин лэ хэхэ уялгаяа дүүргээл һаа, һанаагаа амараад ябадаггүй байгаа. Шадаал һаа, улам һайнаар хүдэлхэ гэжэ оролдодог һэн. Горитой оролдосын ашаар лэ үндэр дүнгүудые туйлажа шадаһан юм.

Эрхим һаалишаная нютагаархидынь хүндэлдэг, омогорхон нэрлэдэг болоо һэн. Тиимэһээ 1947 ондо һунгалтын үнгэргэгдэхэдэ, Буряад-Монголой АССР-эй Верховно Советэй депутадаар зандинаархид болон оршон тойронхи хэдэн нютагай зон Дарижаб Дашиевна Дашиевае һунгаа бэлэй. Иимэ үндэр хүндэдэ хүртэһэн юрын буряад басаганай сэдьхэлэй байдалые ойлгохоор һэн бээ.

— Нютагайнгаа зоной этигэл найдабариие харюулжа бираха гүб гэжэ ходо зүрхэ алдажа ябагша һэм. Шадал соогоо оролдохош. Сессинүүдэй хүдэлмэридэ хабаадахадаа, һургуулида һураагүйгөө,ород хэлэ мэдэхэгүй байһандаа ехээр шаналдаг бэлэйб,—гэжэ хүгшэн хөөрэнэ.

Эдэ бүгэдынь дутагдалнууд һунгагшадайнгаа захилнуудые дүүргэхэ хэрэгтэнь балай бэрхэшээлнүүдые татадаггүй байгаа ха. Юундэб гэхэдэ, һунгагшадай олон тоото эрилтэ, захилнууд саг соогоо дүүргэгдэдэг һэн. Тиимэ бэшэ һаань, республикынгаа дээдэ зургаанай депутадаар дахинаа һунгагдахагүй һэн.

1951 ОНДО Буряад-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй шэнэ зарлалай депутадууд нэрлэгдээ һэн. Тэдэнэй дунда Зандинай һаалишанай нэрэ баһа дурдагдаһан юм. Иигэжэ хоёр болзор соо таныг ажахынууд эмхидхэгдэжэ, үмсынь мал нютагтань бии болоһон коммунын, удаань «Комсомол» колхозой зөөри болгогдоо бэлэй.

Хорёод наһандаа ябаһан Дарижаб Дашиевна хамтын үнеэдые һаадаг болоо һэн. Тиигээд лэ энэ ажалдаа бүхы наһан соогоо хүдэлжэ гараа. Миин лэ хэхэ уялгаяа дүүргээл һаа, һанаагаа амараад ябадаггүй байгаа. Шадаал һаа, улам һайнаар хүдэлхэ гэжэ оролдодог һэн. Горитой оролдосын ашаар лэ үндэр дүнгүудые туйлажа шадаһан юм.

Эрхим һаалишанаа

ШЭНЭ ЖАСА

Республикын дайнай, ажалай болон Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй ветерануудай советэй президиумэй ээлжээтэ зүблөөн боложо, ветерануудай һуудал байдал һайжаруулха тухай болон бусад асуудалнуудые хаража үзэбэ.

— Президиумэй мүнөөдэрэй зүблөөн дээрэ ветерануудта ямар туһаламжа; тэдхэмжэ үзүүлэх һаамнай, һайн бэ гэжэ хөөрэлдэхэ болонобди,—гээд түс советэй түрүүлэгшэ М-Ж. Ц. Гармаев оролто үгэ хэлэхэдээ мэдүүлнэ.—Тэдэнэй нэгэн гэхэдэ, республикын дайнай, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай жэлнүүдтэ ара газарта эсэхэ сусахые мэдэнгүй хүдэлжэ, Илалтын үдэрые дүтэлүүлэлсэһэн ажалай ветерануудта тэдхэмжэ, туһаламжа үзүүлжэ байха зорилготойгоор республикын ветерануудай жаса байгуулха болонобди.

Президиумэй мүнөөдэрэй зүблөөн дээрэ ветерануудта ямар туһаламжа; тэдхэмжэ үзүүлэх һаамнай, һайн бэ гэжэ хөөрэлдэхэ болонобди,—гээд түс советэй түрүүлэгшэ М-Ж. Ц. Гармаев оролто үгэ хэлэхэдээ мэдүүлнэ.—Тэдэнэй нэгэн гэхэдэ, республикын дайнай, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай жэлнүүдтэ ара газарта эсэхэ сусахые мэдэнгүй хүдэлжэ, Илалтын үдэрые дүтэлүүлэлсэһэн ажалай ветерануудта тэдхэмжэ, туһаламжа үзүүлжэ байха зорилготойгоор республикын ветерануудай жаса байгуулха болонобди.

— Өөрын жасатай болохоодоо, өөһэдөө шиидхэжэ, пенси багаар абадаг гү, али олон үхибүүтэй ганса бэе хүнүүдтэ хэды шэнээн мүнгэ үгэхэ тухай хэлсэхэ аргатай болоһондоо баяртайбди. Энээнһээ урагша республикын правительствын министерствэнүүдэй бидэнэртэ туһалхые оролдожо байһыень бидэ мэдэнэбди. Зүгөөр мүнөө үе сагта юумэнэй үнэтэй болоод байхада, хаанаһаа, хэнһээ үшөө тэдхэмжэ, туһаламжа эрихэ болонобибди? Бидэнэй жасаһаа үгтэхэ тэдхэмжэ багаханшье һаа, хүн бүхэндэ нэмэри болохо бшуу. Тиимэһээ энэ бүлгэмөө эдэбхи үүсхэлтэй, шадамар бэрхэ хүндэ даалгажа үгэхэ болонобди,—гэжэ президиумэй гэшүүн И. И. Болдогоев һанамжална.

Нүхэр Болдогоевой һанамжые тон зүб гэжэ президиумэй гэшүүд тоолоод, С. С. Бадмаевые республикын ветерануудай жасын түрүүлэгшээр һунгаха гэһэн шиидхэбэри нэгэн дуугаар баталан абаба.

Республикын ветерануудай жасын түрүүлэгшээр һунгагдаһан Санжижаб Сультимович урдандаа КПСС-эй Захааминай райкомой нэгэдэхи секретаряар, һүүлдэнь КПСС-эй обкомой таһагые даагшаар хүдэлжэ ябаһан юм. Нигээд лэ ажахын тоосооной гуримаар хүдэлмэрээ ябуулха тус жасын хүдэлмэрилэгшэд республикын олон тоото предприятинуудтай, захиргаанай зургаануудтай, колхоз, совхозуудтай хөөрэлдөө, хэлсээ хэжэ, шэнээр байгуулагдаһан жасаяа баяжуулхые оролдохо болоно ха юм.

* * *

Зүбшэн хэлсэгдэһэн бусад асуудалнуудай дунда Ажалшадай һаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын үдэр—Майн 1-дэ, мүн Илалтын үдэртэ үнгэргэгдэхэ хэмжээ ябуулгада ветерануудай хабаадаха тухай асуудал ороо. Тиин эдэ һайндэртэ зорюулагдаһан хэмжээ ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадаха дуратай байһанаа мэдүүлбэ.

* * *

Байгша оной апрелийн 27-най үдэр городой субботник үнгэргэхые зүблөөндэ хабаадагшад шиидхээ. Улаан-Удэ хотодо, мүн районуудта үнгэргэдэһэн субботниг һоо ороһон мүнгэн республикын хүн зоние социальна талаһаань хамгаалха жасада дамжуулагдаха юм.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Манай хүдөө бэшэгшэ Эдуард Будаев энэ удаа районойнгоо ЗАГС-да ерэжэ, эдэ зурагуудые буулгаһан байна.

ЗАГС-ые даагша Б. Ц. Тыгылдырова эндэ 1986 онһоо хойшо хүдэлнэ. Урин налагай зантай, зөөлэн зохид хоолойтой энэ хүдэлмэрилэгшэ энэ удаа Эрдэм Светлана хоёрой гэр бүлэ болохо гэһэн зоригые хуулиин ёһоор бэелүүлжэ, үреэлэй һайхан үгэнүүдые хэлэбэ. Үбгэ һамган хоёр боложо байһан Светлана Эрдэм Ванчиковтан наһаараашье мартахаар бэшэ үгэнүүдые тэрэ үдэр дуулаба.

«ДОНОРОЙ ҮДЭР»

Хүнэй ами наһа абархаһаа һайхан, хүндэтэй алхам үгы юм бээ. Иимэ алхам хэхын тулада хүнүүд шуһаяа тушаадаг. Буряадай багшанарай институдта хүнэй ами наһанай түлөө шуһаяа тушааха хэмжээ ябуулга заншалта болонхой.

«Донорой үдэр» үнэхөөрөө ёһотойл һайндэр шэнгээр тэмдэглэгдэдэг байна. 5—6 дахин шуһаяа тушааһан хүнүүдтэ шагналнууд, дурасхаалай бэлэгүүд үгтөө.

Улаан Хэрээһэнэй бүлгэмэй эхин эмхине хүтэлбэрилдэг, лаборантка Н. М. Ловцова энэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулдаг. «Манай институдай хүбүүд, басагад донорой удха шанарые гүнзэгыөөр ойлгохоһоо гадна, эльгэ зүрхөөрөө мэдэрдэг юм. Тиимэһээ иимэ һайхан алхамуудые хэнэ»—гэжэ Наталья Михайловна хөөрэхэ зуураа, хорёод жэлэй намтартай болоһон донорнуудайнгаа ажабайдалые харуулһан фото-зурагуудай альбом дурадхаа нэн.

Гоё һайхан шарайтай залуухан басаган урдаһаамни энеэбхилэн хаража һууба. «Энэ биолого-химиин факультедэй студентка байһан Светлана Шмелева гээшэ. Светын донорой намтар һонирхолтойгоор эхилһэн юм, —гээд здравпунктые даагша А. С. Бурмистрова хөөрэлдөөндэмнай оробо.—Нэгэтэ Светлана «Залуу эхэнэрэй ами наһа абархын тулада шуһан хэрэгтэй болоо. Туһалыт, нүхэд! Танай шуһан тэрэниие заабол абарха», —гэһэн соносхол радиогоор дуулажархёод, гүйдэлөөрөө оношо, шуһаяа үгэһэн юм. Тиигэжэ институдаймнай 1-дэхи курсда һуража байһан Светлана донор болоо бэлэй. Донорой үдэрнүүдые үнгэргэхэ хэрэгтэ Светлана тон эдэбхитэйгээр хабаададаг болоо һэн,—гээд тэрэ хөөрөөгөө түгэсхэбэ.

Донорой эмжээтэ үдэршье эндэ эмхитэйгээр үнгэрбэ. Дүн хамта 350 хүн тэрэ үдэр шуһаяа тушаагаа. Тэдэнэй удаа биолого-химиин, физико-математикын, эхин классуудай болон буряад хэлэ, бэшэгэй факультедүүдэй студентнэр олоороо хабаадаа.

Эдэ олон хүнүүдэй нэрэнүүдые газетын хуудаһанда тоолохын аргагүй. Буряадай багшанарай институдай бухы донорнуудта абаруулһан бухы зоной зүгһөө баяр баясхалан хүргэнэбди.

Э. ЕЛИСЕЕВА,
республикын элүүр эмхэ ажабайдалай түбэй хүдэлмэрилэгшэ.

МВД-һээ мэдээсэнэ

ҮШӨӨ ДАХИН ҺАНУУЛНАБДИ

Республикын Дотоодын хэрэгүүдэй министерствэдэ үдэр бүри орожо байдаг мэдээсэлнүүдһээ тобшолол хэхэдэ, гүрэнэй, нинтын, үмсын зөөри үбэршэлхэ, хулгайлха дуратайшуулай тоо олошоржо захалаа. Эдэнэр дайралдаһан лэ юумэнүүдые абаха гэжэ ороолдоно.

Эрхирэг тосхондо ажаһуудаг, хаанашье хүдэлдэгүй гурбан хүн мартын 4-нэй һүни Эрхирэгэй совхозой харуулгүй орхиһон склад соо-һоо 9 мэшээг холимол тэжээл хулгайлаа. Арадай депутадуудай Загарайн районо Советэй гүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай хүдэлмэрилэгшэд эдэнэрые хойто үдэрынь барибан байгаа. Хандагатайн леспромхозой хүдэлмэрилэгшэ мүн нимэ аргаар мартын 6-най һүни Мухар-Талын таряашанай ажахын гахайн фермэ соо-һоо 7 поршсонхо хулгайлаа. Хулгайшад поршоонхын зөөлэхэн мяхаар шараа даруулжа үрдингүй, милицийн хүдэлмэрилэгшэдтэ баригдаба. Эндэ харуулшаниинь унтаатэй байгаа хаш.

Мартын 6-һаа 9 болотор «Бүрятагропромой» гараж соо-һоо «ГАЗ-21» түхэлэй машина, «М-412» түхэлэй машиныи гурбан мөөр хулгайлагдаа. Милицийн хүдэлмэрилэгшэдэй хэмжээ абаһанай һүүлээр Улаан-Удэдэ ажаһуудаг хоёр хүн элирүүлэгдэбэ. Мүн лэ харуулшанай үгы байхада, тэдэ хулгай хэһэн байха юм.

Арадай депутадуудай Баргажанай райгүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай хүдэлмэрилэгшэд Баргажанай-Адаг тосхондо ажаһуудаг хулгайшанние элирүүлбэ. Тэрэ 1991 оной хоёрдохи хахадта сонхоорнь айлнуудай гэртэ орожо, хулгай хэдэг байгаа. Тэрэ айлай гэртэ ороходоо, гар доронь юун дайралданаб, дууһыень үбэртэлөөд тэрьелдэг байба. Эдэ бүгэдынгөө түлөө тэрэ һаяар агадай сүүдэй урда зогсожо гэмээ амсаха юм.

Мартын 18-най һүнийн 2 сагта Буряадай ССР-эй МВД-гэй «Харуул» гэжэ нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэд Улаан-Удын Маяковскийн нэрэмжэтэ үйлсөөр үнгэржэ ябатараа, урилдаанай мотоциклаар гурбан хүбүүдэй гүйлгэлдэнэ ябахые хараба ха. Харин эдэнэр милицийн машина хараһаар лэ зугадахые һэдэбэ. Эдэнэрые барин гэһээнь, Восточно тосхоной ОСТОгой (ДОСААФ) харуулгүй байдаг гараж соо-һоо гурбан мотоцикл хулгайлаад ябаба.

Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын болон таһагуудай һануулгада, һэргыламжэдэ анхаралаа хандуулжа байгыт гээд үшөө дахин хэлэхэ байнабди.

Буряадай ССР-эй МВД-гэй хэблэлэй таһаг.

ЭХЭНЭРНҮҮД БАРИЛДАНА

Эхэнэрнүүдэй дунда Россин ниислэл хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө нээмэл мүрысөөн Москва хотодо болобо. Дүрэ буляалдалгын барилдаагаар эхэнэрнүүдэй дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Москва, Санкт-Петербург хотонуудай, мүн бусад республикануудай 88 спортсменүүд хабаадалсаа. Олоной дунда һонирхол татаһан мурысөөндэ хабаадаһан манай республикын Раджана Доржиева ехэ амжалта туйлаа. Нютагаймнай басаган 47 килограммай шэгнүүртэ дүрбэн хүнтэй барилдахадаа, бултыень илажа, түгэсхэлэй туладаанда хүрэжэ ерээ юм. Харин эндэ Абакан хотоһоо ерэһэн Людмила Карамчаковатай барилдаа. Тиихэдээ диилдэжэ, бронзо медальда хүртэбэ.

Нютагаймнай хоёр басагад Раджана Доржиева Людмила Мезенцева хоёр «Трудовые резервы» бүлгэмэй һургалсаһ-барилгы түбтэ—Москвада барилдаанай дүй дүршэлтэй таныласахаяа ошоһон байна. РСФСР-эй габьяата тренер Игорь Иванов эдэнэрые барилдаанай дүй дүршэлтэй дүтөөр таниласуулжа, һургажа, заажа байдаг юм.

С. БУДАЕВ.

ҺУРАГШАДАЙ ЯАРМАГ

Худалдаа наймаан яһала урагшатай байгаа. Үдэрэй 3 сагһаа үдэшын 6 болотор үргэлжэлһэн энэ яармагта үхибүүд наймаанда табиһан юумэсэ бүлтыень худалдаа. Багшанар С. С. Чимитцыренова, Е. Э. Раднаева, Б. Н. Раднаев, Р. Х. Аюпилов, А. А. Эрдыниев, Г. Д. Чойропова һургуулиин директор Б. Б. Эрдыниевэй хүтэлбэри доро энэ яармаг эмхидхээ. Рапоной бусад һургуулинуудта нимэ хэмжээ ябуулга үнгэргэдэхөөр хараалагдана гэжэ эрдэм һуралсалай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ В. Б. Доржиев хэлээ һэн.

Бархан нютагта уран гартай, шадамар бэрхэ олон хүбүүд, басагадай ургажа байһые энэ яармаг гэршэлбэ. Уран бэлигээ мүлихэ, дүрбэн тэгшэ хүгжэхэ, һурахада таатай эрхэ байдал эндэ бии. Нютагай Соёлой хоёр дабхар ордон соо элдэб кружогууд хүдэлдэг, мүн спортын элдэб зүйлөөр бээ һорихо ехэ зал түхеэрэгдээ.

Б. ДОНДУПОВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Хурамхаанай район.

Телевидени

МАРТЫН 30-һаа АПРЕЛИИН 4 ХҮРЭТЭР

Понедельник, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Останкино» канал. 7.00 — Үглөө. 9.30—Мультфильмнүүд. 10.15—«Капитан «Соври-голова»—уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 11.20—Марафон-15. 12.10—Баримтата фильм. 13.00—Шэнэ һонин. 16.20—«Картина»—теле-зүжэг. 17.15 — НЭП. 17.45—Үхибүүдтэ дамжуулга. 19.00—Шэнэ һонин. 19.20—Футболой шэнжэлэл. 19.50—Хэрэ хайрсаг. 20.25—«Выше гор»—уран һайханай фильм. 21.45—«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 22.00—Шэнэ һонин. 22.25—Бокс. СНГ-гэй ба США-гай суглуулагдамал командануд. 23.25—Шэнэ студи харуулна... 00.45—02.00—Техническэ забһарлал.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Россия» канал. 9.00—Мэдээсэлнүүд. 9.20—Шүран бэрхэ хүнүүдэй саг. 10.20—Итальян хэлэн. 10.50—Сүлөө сагтаа 11.05—«Элүүр энхэ байлга». 11.35—Искусствын һонин. 12.05—«Сагаан турлааг». 13.00 — «Маманты-папанты»—уран һайханай фильм. 14.10—«Бурда моден» дурадхана... 14.40 — Таряашанай асуудал. Буряадэй ТВ. 16.10—«Сагаалган». Буряадай гүрэнэй академическэ драмын театрта түгэсхэлэй театрализованно зүжэг. 18.10—Байгал. 18.30—«Молодые голоса»—концерт. 19.00—«Уулзалга». 19.25—«Булагууд». 20.25—Библиотек... 20.55—«Россия» канал. ...нүүд. 21.20—Удэр... дэр. 21.30—«Там, ...жит на земле»—фильм. 22.50—Спортлото... нүүд. 23.05—«Пе... 01.00—Мэдээсэлнүүд. ...тухай дамжуулга. ...тэил. Европын чемпионууд... кубок.

Вторник, 31

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Останкино» канал. 7.00 — Үглөө. 9.35—Мультфильмнүүд. 10.05 — «Капитан «Соври-голова»—уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 11.10—Футболой шэнжэлэл. 11.40—«Выше гор»—уран һайханай фильм. 13.00—Шэнэ һонин. 13.25—Ритмическэ гимнастика. 13.55—Баримтата фильм. 14.55—С. Прокофьев. «Ромео и Джульетта» балет. 15.20—Урда Курилэнүүд. 15.40—Блокнот. 15.45—Наймаанай зэргэнүүд. 16.00—Ксения Георгиади дуулана. 16.25 — Зүбөөр амилха гимнастика. 16.40—«Передай дальше...» — уран һайханай фильм. 18.05—Мультфильм. 18.20—Хүүгэдэй хүгжэмэй клуб. 19.00—Шэнэ һонин. 19.25—Баримтата фильм. 20.10—Арадэй аялга дуунууд. 20.25—Баримтата фильм. 20.45—«Звезды мира-92». Спортивна гимнастикаар уласхоорондын турнир. 21.45—«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 22.00—Шэнэ һонин. 22.20—«Жизнь по лимиту» — уран һайханай фильм. 23.35—Телескоп. 00.05—Темэ. 00.45—02.00—Техническэ забһарлал. 02.05—Хоккейгээр СНГ-гэй чемпионат. Түгэсхэл. 03.15—«Передай дальше...»—уран һайханай фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Россия» канал. 9.00—Мэдээсэлнүүд. 9.20—Француз хэлэн. 9.50—Сүлөөтэй сагтаа. 10.35—Хүүгэдтэ дамжуулга. 11.35 — «Приключения Нукки» — уран һайханай фильм. 13.05—Мультфильм. 13.15 — «Виниловые джунгли»—баримтата фильм. 14.05 — Баримтата панорама. 14.40 — Таряашанай асуудал. Буряадай ТВ. 18.00—Мультфильмнүүд. 18.... 19.00—Буряадай ... радиокомпаниин ... румонтнүүдэй ... церт. 19.35—Физ... жэл ба элүүр ... 20.05—Байгал. ... — теле-суглуулб... Соносхолнууд. «... 21.00—Мэдээсэлн... В. Третьяков. ... деофильм. 1-дэхи ... —Россин театр ... га. 01.00—Мэдэ... —«Граждане но... фильм.

Среда, 1

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Останкино» канал. 7.00 — Үглоо. 9.35— Мультфильмнүүд. 10.20—Хүүгэдэй хүгжэмтэ клуб. 11.00 — Баримтата фильмүүд. 11.40 — Хоккейгээр СНГ-гэй чемпионат. Түгэсхэл. 13.00 — Шэнэ һонин. 13.20—Мэдээсэлэй хүгжэмтэ дэмжуулга. 13.50 — Баримтата фильм. 14.20—Хүдөөгэй клуб. 14.55— Амжалта яажа түйлахаб! 15.10—Блокнот. 15.15—Телемикст. 16.00—Мультфильм. 16.15 — Баримтата фильм. 16.50—«Шофер на один рейс»—уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 18.00—Рок-макс. 19.00—Шэнэ һонин. 19.20 — «Максима». 19.50 — Шиидхэгдээгүй асуудал гэжэ үгы. 20.30—«Сон в руку, или чемодан»—уран һайханай фильм. 21.45—«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 22.00—Шэнэ һонин. 22.25—Хүхюу зугаата дамжуулга. М. Задорнов хабаадалсана. 23.40—Мэдээсэлэй-зугаата дамжуулга. 00.10—«Реформа на крови»—уран һайханай публицистическэ фильм. 00.50—02.00—Техническэ забһарлал. 02.05—«Лимпопо» 02.35 — «Шофер на один рейс»—уран һайханай фильм. 1-дэхи сери.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Россия» канал. 9.00—Мэдээсэлнүүд. 9.20—Немец хэлэн. 9.50—Сүлөөтэй сагтаа. 10.35—Россин телевизионно театр. 13.00—Тон июуса һонинууд. 13.55—Россин эдир оюун бэлигтэн. 14.40—Таряашанай асуудал. Буряадэй ТВ. 17.00—«Семен Дежнев»—уран һайханай фильм. 18.20—Байгал. 18.40 — Сагай сууряан. «Контакт» видеоканал. 19.15—... ороноо шэнжэлэл. ... Викториноэ. 19.5... гууд...». 20.15—... 20.35—Байгал. 20... нүүд. «Россия» ... Мэдээсэлнүүд. 21... рин һайндэр. ... һайндэр. 22.30—... в Одессе» — ... фильм. 22.40—... 22.50—Джентльм... —«Табадахи бу... Фристайл. Европ... ба кубок. 00.2... 01.00—Мэдээсэлн...

Четверг, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Останкино» канал. 7.00 — Үглоо. 9.35—Мультфильмнүүд. 10.30—«Сон в руку, или чемодан»—уран һайханай фильм. 11.45—Хүхюу зугаата дамжуулга. 13.00—Шэнэ һонин. 13.20—Ан амитадай аймагта. 14.05—Цирк. 14.50—Баримтата фильм. 15.10—Блокнот. 15.15 — Телемикст. 16.00—Мүнөө болон тиихэдэ. 16.30—«Шофер на один рейс»—уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 17.40 — Баримтата фильм. 18.00—«Осьминоги со второго этажа» — уран һайханай фильм. 4-дэхи сери. 19.00—Шэнэ һонин. 19.20—«Эльдорадо». 19.50—«...16-тай ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда». 20.30—Кинопанорама. 21.45—«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 22.00—Шэнэ һонин. 22.25—Лев Лещенкын ойн баярай үдэшэ. 00.10 — «Реформа на крови» — уран һайханай - публицистическэ фильм. 00.50—01.55—Техническэ забһарлал. 02.00—Шэнэ һонин. 02.20—Футбол. 03.40 — «Шофер на один рейс»—уран һайханай фильм. 2-дохи сери.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Россия» канал. 9.00—Мэдээсэлнүүд. 9.20—Испан хэлэн. 9.50—Сүлөөтэй сагтаа. 10.35—Хүүгэдтэ дамжуулга. 11.35 — Футбол. Европын чемпионуудай кубок. 13.10—«Доминус»—уран һайханай фильм. 14.30—Мультфильм. 14.40—Таряашанай асуудал. Буряадай ТВ. 16.20—«Происшествие в Утиноозерске» — уран һайханай фильм. 17.30—«Зүүн Сибирь»—киножурнал. «Спектр» видеоканал. 17.40—Эм... нар тухай дах... 17.55—Байгал. ... эдэй дуталдажа ... байдэлда прод... рилгэ. 18.50—Ба... Соносхолнууд. «... 19.15—Футбол. ... пионуудэй кубок ... сэлнүүд. 21.20—... һайндэр. 21.30—... маанай мэдээсэлн... римтата фильм. ... Федерацийн Вер... сессиһээ. 23.00—... со». 01.00—Мэдэ...

Пятница, 3

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Останкино» канал. 7.00 — Үглоо. 9.30 — «Осьминоги со второго этажа»—уран һайханай фильм. 4-дэхи сери. 10.30 — «...16-тай ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда». 11.10—Кинопанорама. 12.25—Г. Свиридов. Хүгжэмтэ шэмэглэл. 13.00—Шэнэ һонин. 13.25—Аяншалагшадай клуб. 14.25—Өөрөө өөртөө туһала. 15.15—Блокнот. 15.20—Бридж. 15.45 — Бизнес-класс. 16.00—Ф. Шопенэй этюдүүд. 16.15—«Три ненастных дня»—уран һайханай фильм. 17.30 — Хальмагай гүрэнэй «Ойраты» ансамблиин концерт. 18.00 — СНГ-гэй хүүгэдэй телевиденийн ассоциаци дурадхана. 19.00—Шэнэ һонин. 19.25—Правительствые дэмжэнэ ба буруушаана. 19.55—«Эмиль из Леннеберги»—уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 20.20—«Волго Кама мүрэндэ урдан ородог...». 20.50—ВИД дурадхана: «Поле чудес». 21.45—«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 22.00—Шэнэ һонин. 22.20—ВИД дурадхана... 00.50—01.55—Техническэ забһарлал. 02.00—Шэнэ һонин. 02.35—Хоккейгээр СНГ-гэй чемпионат. Түгэсхэл. 03.55—«Экзамен»—уран һайханай фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Россия» канал. 9.00—Мэдээсэлнүүд. 9.20—Шүран бэрхэ хүнүүдэй саг. 10.20—Англи хэлэн. 11.20—К-2 дурадхана... 14.40—Таряашанай асуудал. Буряадэй ТВ. 16.30—Буряадаар хэлэжэ һураябди. 17.00—«Буряад орон» видеоканал. 18.20—Буряад дуунай концерт. 20.00—Буряадай ... сия» канал. 21... нүүд. 21.20—Удэ... дэр. 21.30—Ре... сандр Белинск... 22.00 — Росси... Верховно Сов... 22.30 — Росси... Конституциин ... хэлсэгдэбди. 23... щина»—уран ... 00.45—Парламе... 01.00—Мэдээсэл... Сеёлой-зугаата ...

Суббото, 4

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Останкино» канал. 8.30 — Шүран бэрхэ хүнэй субботын үглоо. 9.35—Олзын хэрэг эрхилэгшэдэй клуб. 10.20—Үглөөнэй шог зугаата дамжуулга. 10.50—Түб. 11.30—Байгаали хэмгаалга. Хроника. 11.45—Хүгжэмтэ кисск. 12.15—Хүниие шудалка. 12.55 — Баримтата фильм. 14.25—Хоккей. СНГ-гэй чемпионат. Түгэсхэл. 15.05 — Шэнэ һонин. 15.25—Фильм-балет. 16.25—«Моара»—уран һайханай фильм. 17.40—Парнас тээшэ. 18.10—Улаан квадрат. 18.50—Мультфильм. 19.15 — «Аза золтой ушар». 20.15 — «Жекщина в шляпе» — уран һайханай фильм. 21.45—«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 22.00—Шэнэ һонин. 22.25 — Гампын нүгөө талаар. 23.25—Шүлэгүүд. 23.35—Һүниин тэн ба тэрээнһээ хойшо сагта. 00.55—01.55—Техническэ забһарлал. 02.00—Шэнэ һонин. 02.35—Һүниин тэн ба тэрээнһээ хойшо.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Россия» канал. 9.00—Мэдээсэлкүүд. 9.20—«Булагууд». 9.50—Шаламовые үншагты... 10.00—Баскетболой шэнжэлэл. 10.30—Баримтата панорама. 11.00—Ород түхэл янза. 12.00—Россин аяншалгануудэй бюро. 12.45—Савелий Ямщиков. 13.00—«Юность Петра»—уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 14.10—Антракт. 14.25—М.-Трест. 15.00—Нангин ба хэтэдээ мүнхэ. 15.30—Россин Федерацийн Верховно Советэй сессиһээ. 16.00—«Плюс одиннадцать» видеоканал. 17.15—Саашадаа яажа ажаһуухабиб... латов дамжуул... сана. 18.00—«З... 19.00—Познер ... 19.55—Мультфи... олончелист В. ... ков наадана. ... нүүд. 21.20—Удэ... дэр. 21.30—«С... расставайтесь»... фильм. 22.50—«... баре. 23.50—Пе... дэлнүүд. 00.35—... ев дуулана. ... сэлнүүд. 01.25...

Сэнхир экран

СУББОТО, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Останкино» канал. 8.30 Шүран бэрхэ хүнэй субботын үглоо. 9.30 — Телефильм. 10.10 — Мультфильмнүүд. 10.45—Үглөөнэй хүгжэмтэ дамжуулга. 11.15 — Түб. 11.55—Энээнние таанар шадахат. 12.25—Дэлхэй дээрэ ажаһуудаг бэлэй. 12.55 — Фильм-балет. 13.40—Кино. 14.40 — Волейбол. Россин чемпионат. Эрэшүүл. 15.00—Шэнэ һонин. 15.20—Марафон-15. 16.10—Гонг. 17.25—Байгаали хамгаалга. Хроника. 17.40—Ан амитадай аймаг. 18.25—«Улаан квадрат». 19.05 — Мультфильм. 19.30—Г. Явлинскитэй хөөрэлдөөн. 20.00 — КВН-92. 21.45—«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 22.00 — Шэнэ һонин. 22.20—«Сто верст по реке» — уран һайханай фильм. 23.25—И. Штраус. Хүгжэм. 00.10—«Харамсаараа дурлалга». 00.45—02.05 — Техническэ забһарлал. 02.10—Мультфильм. 02.20—Баледэй залуу артистнуудай конкурс. 04.40—Александр Каверзнев.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Россия» канал. 9.00 — Мэдээсэлнүүд. 9.20—Манай саад. 9.50 — Мультфильм. 10.00—Баскетболой шэнжэлэл. 10.30—Цирк. 11.00 — Россин аяншалгын бюро. 12.00—«Свой крест»—уран һайханай фильм. 13.25 — Болгари: дүршэл ба найдал. 14.05—«Бурда моден» дурадхана. 14.35—«Позкер ба Донахью». 15.30—Мультфильм. 16.00—«Плюс одиннадцать». видеоканал. 17.15 — Яажа амидархабибди? 18.00—Бултадаа һуралсаябди. 19.00—Гаксашье сэсэгүүдээрээ бэшэ... 19.15 — Нигүүлэсхы сэдьхэлэй үдэшэ. 20.45 — Үдэр бүриин һайндэр. 21.00—Мэдээсэлнүүд. 21.20 — «Блондинка за углом» — уран һайханай фильм. 22.45—Россин Федерацийн Верховно Советэй сессиһээ. 23.20—Топ июуса. 00.15—Маски-шоу. 01.00 — Мэдээсэлнүүд.

ВОСКРЕСЕНИ, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Останкино» канал. 9.00—Ритмическэ гимнастика. 9.30 — «Спортлотогой» тираж. 9.45—Өөрөө өөртөө туһала. 10.15 — Эртэ үглөөнһөө. 10.55—Юуншье боложо магадгүй. 11.15—Эдир уран бэлигтэн. 12.15 — Арадай уран зохеолой телепрограммануудай уласхоорондын 9-дэхи фестиваль. (Хитад). 12.45—«Много голосов — один мир». 12.50 — Ливан тухай. 13.20—Мультфильм. 13.40—«Богатые тоже плачут»—уран һайханай фильм. 14.45—Юуншье тухай бэшэ хөөрэлдөөн. 15.00 — Шэнэ һонин. 15.20—Парнас тээшэ. 15.40—Аяншалагшадай клуб. 16.40—Хэн бидэнтэйб? 17.00—Уолт Дискей дурадхана. 17.50—Телелоци. 18.00—Хоккей. СНГ-гэй чемпионат. Финал. 20.20—Агаарай долгиндо хөөрэлдөөн. 21.00—Мартагдаһан романснууд. 21.15 — Фильм-спектакль. 21.00—Дүнгүүд. 22.45—Шажан мүргэлэй дамжуулга. 01.90—«Харамсаараа дурлалга». 01.45—03.05—Техническэ забһарлал. 02.10—Мотоорнуудай дунда. 03.40—Баледэй залуу артистнуудай конкурс.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Россия» канал. 9.00—Мэдээсэлнүүд. 9.20—Мегаполис. 9.50—Мультфильм. 10.00—Үнэншөө һаа, үнэншөөрэйгты. 10.30—Хүгжэм. 10.45—«Хүхюутэй эдиршүүл» урина. 12.00 — Мультфильм. 11.30—Аты-баты. 13.00 — Элүүр энхын булан. 13.30—«Чужие письма»—уран һайханай фильм. 15.00—Парламентын мэдээсэл. 15.20 — Хүгжэм. 15.50—Абаран хамгаалыш. 16.30—Россин телевизионно театр. 19.00 — Фарс-мажор. 19.30 — Антракт. 19.55—Баскетболоор дэлхэйн чемпионат. 21.00—Мэдээсэлнүүд. 21.20—Үдэр бүриин һайндэр. 21.20—Театр тухай. 23.05—«Маги»—уран һайханай фильм. 23.40—«Доминус»—уран һайханай фильм.

Редактор
Ц. Б. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ:
ДАШЕЕВА Г. Х., ДОНДОГОЙ Ц. Ц., ЖИГЖИТОВ Б. М. Ж., НИМАЕВ П. Н. (редакторай орлогшо), РИНЧИНОВ С. Д. (редакторай орлогшо), ТОКТОХОЕВА В. Э., ЦЫРЕНДЫЛЫКОВ Б. Ц.

Эмхидхэн байгуулагшад — Буряадай ССР-эй Верховно Совет, Буряадай ССР-эй Миннистрнүүдэй Совет, Бүгэдэ буряадуудай үндэһэн соёлой эблэл болон редакциин ажалша коллектив.

Манай адрес:
670000, Улаан-Удэ, Калинин-даришвилиин үйлсэ. 23. «Буряад үнэн» газетын редакци.

Редакциин телефонууд: редакторай—2-50-96, приемный — 2-54-54, редакторай орлогшонорой — 2-68-08, 2-62-62, харюусалгата секретариат—2-50-52, секретариадай—2-66-76, таһагууд: советүүдэй хүдэлмэриин ба нинтын эмхинүүдэй —2-34-05 (даагшань), 2-61-35, 2-56-23, 2-67-81; социально-экономическа—2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-69-58; соёлой, эрдэмэй болон һургуулинуудай—2-60-21 (даагшань), 2-57-63; олонинтын хүдэлмэриин ба мэдээсэлэй—2-54-93 (даагшань), 2-34-05, 2-67-81; оршуулгын—2-60-91; коммерческэ—2-35-84; корректорнуудай—2-33-61, хэблэлдэ бэлдэгшэдэй (выпускающинуудай)—2-35-95, манай корреспондентнууд: Баргажанда — 91-1-44, Закаменскда — 31-61, Агинскда—3-45-94.
Буряадай ССР-эй Миннистрнүүдэй Советэй хэблэлэй телефонууд: директор—2-49-94, бухгалтери—2-54-54, вахта —2-56-62.

Газетэ жэлдээ 260 дахин гараха.
Хэблэлэй 2 хуудаһан хэмжээтэй.
Газетын индекс 50901. Тираж 7.500.
Хэблэлдэ тушаагдаһан саг: 24.00.

Буряадай ССР-эй Хэблэлэй ба олондо мэдээсэлгын министерствын республиканска типографида газетэ барлагдан хэблэгдэбэ.
Директорэйнь телефон 2-40-45.